

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 140 | ESMASPÄEV, 22. JUULI 2013

●●● ajaleht.epl.ee

Foto: Tanel Meos

Rallipalavik Lõuna-Eestis



Järjekorras neljas Rally Estonia, mille üldvõidu said Georg Kross ja Raigo Molder oma Ford Focus WRC-l, tõi Lõuna-Eestisse tuhandeid pealtvaatajaid.

Kokku läks nädalavahetusel teele 168 autot. Kui üldvõit kuulus üle paari aasta taas eestlastele, siis üllatuslikul kombel ei võitnud ralli kõige kuulsam mees Jari-Matti Latvala

ajalooliste sõidukite kategoorias, sest tema Audi Quattrol murdus käigukang. Võib öelda, et kui hulk eestlasi oli parasjagu Lätis Positivuse festivali

küllastamas, siis lõunanaabrid lehvitaskid Valga, Tartu, Võru ja Põlvamaa kruusateede ääres ka Läti lippe – nimelt oli Rally Estonia ka üheks Läti meistrivõistluste etapiks. **Loe lk 16**

Luksusautod Saksamaalt Venemaale

Kui Venemaal osta uus Mercedes, siis on peaaegu kindel, et see jõudis sinna Eesti kaudu. **Loe lk 2–3**

Positivuse vabariik



Eesti esinejad, kuulajad, president ja politseinikud ilmestasisid Läti festivali Postivus. **Loe lk 12–13**

Iiris üllatas positiivselt, andes reede õhtul pealaval üliõnnestunud kontserdi.

Krossi rikkus



Linnapeaks pürgiv Eerik-Niiles Kross sai rikkaks tänu Iraagi kogemusele. **lk 4**

Üks mure vähem!

PRISMA
prismamarket.ee

ALLAHINDLUS

GARDEROOBI- JA SPORDIRÕIVASTELE NING JALATSITELE!

JUHTKIRI

Toiduainetööstus ja võltsid sildid

Kes võib öelda, et ta on „ehe ja eestimaine”, viidata ajaloole ja traditsioonidele? Mida tarbija nendest sõnadest järeldeb? Küsimus muutub üha teravamaks, sest Eesti ettevõtetel on võimalik taotleda Euroopa Liidu kvaliteedimärke, kuid siia maani neid saadud pole. Mõned aga, kes piirkondlikku kinnitatud tähistust soovivad, on läinud tarbijate jaoks pildi hāgustamise teed.

Üks taolisi märke, mille ümber kemplus hoogu kogub, on „Eesti viina” ehk „Estonian vodka” mark. Pisut asja uurides tuleb välja, et üksnes kohalikust piiritusest valmistab viina ainult üks tootja: Estonian Spirit.

Jah, Liviko valmistatud Viru Valge kasutab enda reklaamimisel järgmisi sõnu: „Elav legend. Osake meie kultuurist ja ajaloo. Kindlasti Eesti tuntuim ja usaldusväärseim viin. Valmistamiseks kasutatakse kõrge kvaliteedilist teraviljapiiritust...” Tegelikult on aga see, et varasemate meediateadete põhjal on teraviljaks valdavalt mais, mis pärineb kusagilt USA avarustest, ja kohalik on ainult vesi ja pudel.

Vaidluskohaks ongi, kas selline jook saaks kanda Eesti viina tähist. Raske on küll mõista, mida ehedat, eestimaist

ja ajaloolist võiks endas kanda näiteks maisist tehtud piiritus. Ajaloost seob meid maisiga vaid Nikita Hruštšovi aeg, kui seda põllukultuuri siingi meeletult kasvatada üritati.

Kui tooraine ei loe, nagu mitmed viinatöösturid üsna häbenematult üritavad selgeks teha, siis mis üldse loeb? Ja mis argumentidega peaks nad siis tarbijat veenma kodumaise firma toodangut ostma, kui vahet väidetavalt pole?

Tarbijal on õigus teada, kust tuleb toit, mida ta sööb, ja jook, mida ta joob.

Tarbijal on õigus teada, kust tuleb toit, mida ta sööb, ja siin on Eesti toiduainetööstusel veel pikk maa käia. Näiteks Nõo lihatööstuse selgitused, kuidas nende toodangusse sattus kevadel hobuseliha, olid suhteliselt saamatud. Ometi kannavad nende tooted silti „Eelistame eestimaist sealihā”.

Viinamüüjad võivad ehk hakata õigustama: näe, vorstivabrikant võib liha tuua Poolast, siin töödeldä ja Eesti vorstiks nimetada, miks nemad siis ei või. Kuid taoline võrdlus poleks päris aus. Töötlemise aste on erinev. Kuid eelneva mõte pole see, et tarbija ei peaks teadma, kust pärineb vorsti sees olev liha. Kindlasti peab. ●

REPLIIK

Balti armee udujutud

Teiste riikide piloodid saavad siin lennata, et Balti õhuruumi patrullida, miks ei võiks me relvajõude ühendada,” mõtiskles Läti riigipea Andris Bērziņš BNS-ile intervjuu andes. „Balti tasand tugevdaks meie kaitsevõimet märgatavalt.”

Kõlab kenasti, poliitikutele meeldivad suured visioonid. Ainult et kõigepealt peaks igitüks ise oma „majaesise” korras hoidma.

Sõjaväes on nii, et kõigil, ka igal sõduril on oma vastutustloik, oma laskesektor. Läti oma pisut rohkem kui ühe protsendiga sisemajanduse kogutoodangust riigikaitsele teeb praegu kõigist ühispingutustest fars. Riik, mis on Eestist ligi kaks korda suurem, kulutab kaitsele absoluutnumbrites vähem. Ja see tähendab, et Läti on nõrk nii enesekaitse kui ka võimaliku abi seisukohalt. Ka koostöö eeldab mingitki tugevust ja ressursse. On vaja käia teineteise juures õppustel jne – see kõik eeldab kulusid. Praegu on lätlaste kodutöö veel nõrk. ● Priit Simson

Lk 10: Tõnis Märtsen: Hiina tõuseb juhtivaks jõuks niikuinii

Lk 11: Küsitlus: kuidas mõjutab eksamilävendi langetamine tulemusi?

U

UUDISED

KOHTLA-JÄRVEL PUSSITATI KAKS MEEST SURNUKS

Ida-Virumaal Kohtla-Järve linna Ahtme linnaosas Ridaküla tänaval pussitati reede õhtul kaht inimest, kes surid haiglas, teatas prokuratuur. Esialgsel andmetel tekkis meestel omavaheline

tüli, mis lõppes kahe osalise pussitamisega. Pussitaja põgenes sündmuskohalt, aga laupäeva hommikul saadi ta kätte ja täna taotletakse kohtult tema vahi alla võtmist. **Delfi**

UPPUNUD

26 inimest on Eestis käesoleva aasta algusest alates uppunud. Laupäeval leiti uppunud naine Otepää vallas Kolu järvest. **Delfi**

Eesti firma saatis poole aastaga Venemaale 25 945 tuttuut Mercedest

Eestist on saanud uute Mercedesite ainus värav Venemaale. „Võib 99% kindel olla, et uus Mercedes Venemaal on sinna jõudnud meie kaudu,” ütleb AS-i Assistor juhatusel liige Tanel Mõistus.

Urmas Jaagant
 urmas.jaagant@epl.ee

Tallinna–Tartu maanteel tihedamalt liiklejad ei pea väga tähelepanelikud olema, et märgata iga natukese aja tagant veokeid, mille treileril loksutab valge kattelga luksuslikku Mercedes-Benz. 186 km pikkuse teekonna jooksul pealinast Tartusse võib näha viitkuut sellist Mercedesite koor-maga veokit. Pole raske arvata, et sellist hulka kalleid autosid ei nõuta seisma mõnesse Lõuna-Eesti autosalongi, vaid need on teel Venemaale.

Kui küsida maksu- ja tolliametilt autotransiidi kohta täpsemaid andmeid, selgub, et ainult Mercedesite viimasel aastatel Eesti kaudu Venemaale viiaksegi. Ja mitte tavaliselt (kui sõna tavaline saab üldse selle automargi kohta kasutada), vaid pigem eksklusiivsemad ja kallimad, näiteks ML-, G-, GLK- ja S-klassi mudelid. Statistikas eksib sekka küll ka mõni väikeauto Smart, aga neid toodab samuti Mercedesite tehas.

1400 autot nädalas

Hinnalisi Mercedes-Benz Venemaale saatev firma on AS Assistor, millel on leping Mercedes-Benz Russiaga. Assistor võtab autod Paldiski sadamas vastu, valmistab need transpordiks ette ning tegeleb ka autode hoiustamisega, pesemise, pakkimise ja laohoidusega. Ettevõtte sai möödunud aastal pea viie miljoni euro suuruse netokäibe juures 466 000 eurot puhaskasumit, mis näitab, et äri on üsna tulus.

Firma juhatuse liige Tanel Mõistus ütleb, et praegu läheb nädalas teele keskmiselt 1400 autot. Esimese poolaasta „käive” oli 25 945 autot. Ning kui hakata lugema 2007. aastast, kui Assistor Mercedesite Venemaale saatma hakkas, on koguarv 155 000. Arvestades Merce-

Kuna vedajaiks on teised ettevõtted, ei oska ta öelda, kuhu täpselt Venemaale Eestist teele pandud autod jõuavad, küll aga teab ta, kust nad oma teed alustavad.

„Kõik Mercedes-Benzid saavad Paldiskisse laevadega Saksamaa Bremerhaveni sadamast. Osad mudelid on pärit USA-st ja need saadetakse enne Saksamaa sadamasse. Hispaaniast pärit mudelid saavad Paldiskisse läbi Lübecki sadama,” räägib Mõistus. „Transporti Paldiskist edasi Venemaale korraldab siiski klient ise ja vedajad on enamjaolt Venemaa transpordifirmad.”

Tolli andmetel on kahe ja poole aasta jooksul Assistori vahendatud Mercedesite

Miks veetakse Mercedesite just Eesti kaudu? Põhjus peitub tolliformaalsustes.

dese keskmiseks pikkuseks 4,5 meetrit, tähendab see, et autode rida ulatuks maanteel Tallinnast Riiga ja tagasi ning peaaegu 100 km jagu jääks veel ülegi. „Võib 99% kindel olla, et uus Mercedes Venemaal on sinna jõudnud meie kaudu,” sõnab Mõistus.

läbi Lübecki sadama,” räägib Mõistus. „Transporti Paldiskist edasi Venemaale korraldab siiski klient ise ja vedajad on enamjaolt Venemaa transpordifirmad.”

Tolli andmetel on kahe ja poole aasta jooksul Assistori vahendatud Mercedesite

↑ **Paldiski Põhjasadamas maha lossitud Mercedesed pannakse treileritele ja sõidutatakse Venemaale.**

↓ **AS Assistor võtab autod sadamas vastu ja valmistab need transpordiks ette: peseb, pakib, vajadusel ka hooldab ja hoiustab.**

Fotod: Rauno Volmar, Ilmar Saabas



TALLINN JÄTTIS INIMESED ASJATULT TROLLI OOTAMA

Nädalavahetusel oli Tallinnas trammitee kapitaalremondi tõttu peatatud trammide 1 ja 2 liiklus, samuti ei sõitnud tavapäraselt marsruuti trollid 1, 4, 5 ja 7. Kuna osas peatustes polnud muudatu-

se kohta mingit infot, ei saanud pettunud inimesed aru, miks ei ole poole tunni jooksul tulnud ühtegi sõiduplaanis ette nähtud trolli. Trammipeatustes oli olukord selgem (pildil). **Delfi**



KOHUS KAALUB KOOLITÜDRUKU MÕRVARI VABASTAMIST

4. septembril kaalub Harju maakohus ligi kaheksa aastat tagasi Tallinna kesklinnas Riigi Kinnisvara AS-i toonase juhi Tiit Ottise tapmiskatse käigus koolitüdruk Veronika Dari mõrvanud Dmitri Štšerbakovi (25) enne tähtaega vanglast vabastamist. Kohus on Štšerbakovi vabastamist kaalunud ka varem, kuid leidnud, et see pole õigustatud. Karistusaeg lõppeb tänavu 26. detsembril. **ERR**

bakovi (25) enne tähtaega vanglast vabastamist. Kohus on Štšerbakovi vabastamist kaalunud ka varem, kuid leidnud, et see pole õigustatud. Karistusaeg lõppeb tänavu 26. detsembril. **ERR**



Täna digilehes

- Mis on Eduard Vilde reisi-kirjade lemmikmotiiv?
- Suurbritannia hakkab testima isesõitvaid autosid



Venemaale vedanud 21 ettevõtet, neist 14 Venemaalt, viis Eestist ning nii Lätist kui ka Poolast üks.

Sadamate tugev konkurent

Aga miks just Eesti kaudu? Põhjus peitub tolliformaalsustes. 2011. aastast on Paldiski Põhjasadamas vaba tollitsoon. Autode paberid saab Mõistuse sõnul korda ajada kohe pärast Koidula piiripunkti ületamist ning seejärel vedada masinad otse edasimüüjatele, kus tahes nad Venemaal ka asuvad. „Varem pidid kõik autod läbima tolliformaalsused Moskva piirkonnas ja alles siis sai need edasimüüjate juurde viia,” selgitab ta.

Varem on Assistori piiri taha saatnud ka Hondasid, kuid nüüd veetakse neid laevaga otse Venemaale. Ust-Luga sadama võimekus järjest suureneb ning pole võimatu, et ühel hetkel ei sõida ka Mercedesveokid enam Eestist läbi. Sellelega on Assistor arvestanud ja püüab sääras arengut vältida.

„See on iga autotootja otsus, kustkaudu nad oma masinaid liigutavad. Marsruudid on tootja pideva jälgimise all, kust seda odavamalt ja muga-

vamalt teha. Näiteks Mitsubishi vedamine kolis vahepeal Venemaale, kuid nüüdseks on jälle tagasi Soomes Kotkas. Need marsruudid on pidevas muutumises,” ütleb Mõistus. „Eri sadamad soovivad, et kaubad liiguks nende kaudu. Ust-Lugas on pinda juurde tulnud, Toyotad näiteks veetakse nüüd sinna. Hinnas me nendega küll ei võistle, aga pakume kvaliteeti ja paindlikku lähenemist.”

Näiteks kasutab Assistor kallite Mercedesite transpordivagastuste eest kaitsmiseks valgeid „riideid”, mis katavad terve auto, kui tuuleklaas ja

Võimalust, et huvi Mercedesite vastu võiks Venemaal vaibuda, näha ei ole.

rattad välja arvata. Iga mude-li jaoks on olemas just sellele sobiv kate. „Suurte kivide eest muidugi ei kaitse, aga tolmu ja liiva eest küll,” ütleb Mõistus. Kui eelmise aasta lõpus töötas Assistoris 63 inimest, siis praeguseks on töötajate arv, kellest enamik on kohalikud, kasvanud 77-ni. Ja uusi töötajaid läheb vaja, sest võimalust, et huvi Mercedesite vastu võiks Venemaal vaibuda, näha ei ole.

Võrdlus: Eestis osteti poole aasta jooksul 119 uut Mercedest

Saamaks aimu, kui suur kogus on esimese poolaasta jooksul Venemaale saadetud 25 945 uut Mercedest, võib panna siia kõrvaldada Eestist automüügiarvud. Neid koondab kokku autode müügi- ja teenindusettevõtete Eesti liit (AMTEL).

2012. aastal müüdi Eestis üldse kokku 46 995 autot, neist uuena 17 267. Varasematele aastatele tagasi vaadates võib leida ainult ühe aasta, mil Eestis müüdi rohkem kui 30 000 uut autot: päikeselisel buumi-aastal 2007 osteti uuena 30 902

autot. Need arvud puudutavad siis autode koguarvu ja kõiki marke.

Kui uurida lähemalt Mercedes-Benzide läbimüüki, saab kiirelt selgeks, et selle automargi transiidiaari ületab Eestisese müüdav Mt Everesti kõrguselt.

Käesoleva aasta esimesel poolel müüdi Eestis uuena 119 Mercedes-Benzit autot. Seda on 218 korda vähem kui neid Mercedeseid, mille rattad Eestit teid puudutamata treileritel Venemaale sõitsid.

Eestist müüdi Venemaale ka ülikallis superauto Bugatti Veyron

Tolliameti ekspordi (mitte transiidid) tollivormistustest võib samuti leida mitu põnevat fakti Eestist Venemaale liikunud autode kohta. Kõrgelt kõige eksklusiivsem neist on 2011. aastal idapiiri taha müüdud superauto Bugatti Veyron 16,4 Grand Sport.

Tolliandmetes seisab auto statistilise väärtusena 1,5 miljo-

nit eurot. Superauto kaheksaliitrit 1001 hj mootor annab tippkiiruseks 407 km/h ning saavutab kiiruse 100 km/h vähem kui 2,7 sekundiga. Kõige tõenäolisem on nii haruldast autot kohata ilmselt tanklas – Bugatti kütusepaak mahutab 100 liitrit ning keskmiseks kuluks ütleb tehas 25 liitrit 100 kilomeetri kohta, linnas aga lausa 42 liitrit.

Kui üldiselt on Assistori äri läinud firma endi ootustest pisut kehvemini (eelmisel aastal plaanitud 54 657-st autost käsitleti pea 2000 vähem), siis hoogsalt on kasvanud just transiit Venemaale. Majandusaasta aruande järgi kasvas tänu Venemaa transiidile eelmisel aastal käsitletud autode kogus 23%.

„Venemaal on eelmise aastaga uute autode müük vähenenud 4%, Mercedesite poole aasta müük on tänavu aga 20% suurem kui 2012. aasta esimesel poolel. Seetõttu teeme üsna tihti tööd ka nädalavahetuse, et katta kõrgeperioodide nõudlust,” tõdeb Mõistus. ●

AS Assistor

- Kuulub Veho OY AB kontserni, mis loodi Soomes juba 1939. aastal.
- Assistor alustas Eesti turul 2004. aasta septembris sõidautode ülevaatuse ja lisavarustuse paigaldamisega.
- Venemaa transiitautode suunduti 2007. aastal.
- 2010. aastal valmis firmal Paldiskis seitsmektariline autode ladustamisplats.

Lastekodus surnud pisitüdruku surma uurib prokuratuur

Prokuratuur alustas kriminaalmenetlust ettevaatamatusest surma põhjustamise paragrahvi alusel, et kontrollida märtsis Tallinna lastekodus surnud üheaastase Tiia surma asjaolusid.

Tiia suri ööl vastu 3. märtsi Tallinna lastekodu imikute ja puuetega laste keskuses, kus ta oli haigena ööseks üksikjätud.

Laps oli vastu vanemate tahtmist koos oma õdede-venedega vanematelt ära võetud ja vanemad nõuavad neid kohu kaudu tagasi. Lapse isa Heiki oli ka see, kes tegi prokuratuurile avalduse, et Tiia surma kohta menetlust alustataks. Vanemad leiavad, et tüdruk jäeti lastekodus hooletusse.

Võeti emalt sünnitusmajas

„Ma hoiatasin neid kohe alguses, kui laps meilt ära võeti, et nii võib minna, kui nad minu lapsega inimkatseid teevad,” rääkis isa Heiki. Tema hinnangul rikuti Tiia tervis kohe alguses, kui ta sünnitusmajas emast eraldati ning jäeti ilma ema hooletuse ja rinnapiimast. Tiia olevat lastekodus talle antud toidusegusid pidevalt välja oksendanud ja väga nõrga tervisega olnud.

Kui tüdruk suuremaks kasvas, diagnoosisid arstid tal psühhomotoorse arengu mahajäämuse, seetõttu vajab tüdruk ööpäev läbi kõrvalabi. Ööl, kui Tiia suri, oli ta aga üksikjätud, kuigi tal oli päeval mõõdetud palavik.

Lastekodu teatas, et kasvataja vaatas Tiia viimati kella ühe-kahe ajal öösel ja avastas ta siis hommikul tuppa tulles juba surnuna ja külmana, nagu allapoole. Rühma kuue lapse peale oli tööl kõigest üks kasvataja ning samal ööl olid mitu last haiged ja rahutud. Tiia surma põhjuseks märgiti lambumine oma maosisu kätte.

Tiia oli pärit seitsmelapselisest suurperest. Vahetult enne tema sündi otsustasid Lasnamäe linnaosa ametnikud lapse vanematelt ära võtta, sest pidasid neid sotsiaalselt suutmatuteks. Vanematele pole süüks pandud alkoholismi ega vägivaldsust, vaid pigem vaesust ja seda, et kõigile lastele ei jätkuvat piisavalt tähelepanu. Laste vanemad alustasid küll võitlust laste tagasisaamiseks, ent kohtupidamine venib.

Prokuratuurist anti teada, et kriminaalasi on praegu uurimisel, kellelegi kahtlustust esitatud ei ole. ● **Kadri Ibrus**

Linnapeakandidaat Eerik-Niiles Krossi tegi jõukaks töökogemuse müük

Eesti Päevaleht küsis Eerik-Niiles Krossilt, kuidas ta oma praeguse varanduse teeninud on.

Kross on sügisel IRL-i esinumbrina kandideerides tõenäoliselt üks jõukamaid linnapeakandidaate.

Kross rääkis, kuidas kinnisvara ja nõustamisäri talle umbes 3–4 miljonit eurot teenis.

Vahur Koorits
uudised@epl.ee

IRL-i kohalike valimiste esinumber Tallinnas, 52-aastane Eerik-Niiles Kross erastas 1995. aasta sügisel Toompeal Kiriku põik 4-8 asuva korteri (erastamine, mis toimus hiljem kurikuulsaks muutunud tööandja eluruumi skeemi kaudu, kus kõigepealt anti konkursita korter ühele firmale ja pärast võimaldati erastamine). Kogu Kiriku põik 4 asuv maja oli AS Levicomi tööandja eluruum ning kõik selles olnud korterid erastati eri inimestele, kellest mõned olid üsna tuntud. Teiste seas kuulusid Krossi sõnul nende sekka Tõnis Palts ja Toomas Hendrik Ilves.

Kross selgitas, et tegemist oli väga halvas olukorras majaga, mille linn oli andnud üürile humanitaarinstiituidile, aga haridusasutus ei tulnud selle korrasdamisega toime, suutes panna majale kõigest uue katuse. Seetõttu leppisid Levicom, Tallinna linn ja humanitaarinstiituit kokku, et majast saab Levico-

mi tööandja eluruum. Kross lausus, et temal oli Levicomiga tollal nõustamisleping, kuigi põhikohaga töötas ta tollal julgeoleku koordinatsioonibüroo direktorina.

Kõigepealt sõlmiti üürileping ja seejärel sai üürnik korteri erastada. Uued kinnisvaraomanikud tegid Krossi sõnul korteriühistu, mis palkas ehitusfirma ja alustas maja renoveerimist.

Krossi ettevõtte edu algas pärast nõustamistööd Iraagi okupatsioonivalitsuses.

Kross lükkas tagasi väite, et kinnisvara saadi hästi odavalt, sest tema sõnul läks renoveerimine maja väga kehva olukorra tõttu talle maksma kolm miljonit krooni, mille ta sai eluasemelaenu pangast.

Alguses 113 ruutmeetri suurune korter kasvas katusealuse väljaehitamise käigus 299 ruutmeetri suurusse. 2011. aastal müüs Kross korteri umbes 600 000 euroga

Irina Ossinovskajale, suurärimees Oleg Ossinovski abikaasale, kes on ka sotsiaaldemokraadist riigikogu liikme Jevgeni Ossinovski ema.

Nõunik Iraagis

Kross selgitas, et kui 2001. aastal lõppes ta karjäär riigiteenistuses, lõi ta äraelamiseks firma nimega Trustcorp. Esimestel tegevusaastatel oli see puhtalt ühemehefirma, läks veel aastaid, enne kui ta võttis sinna esimesed palgatöötajad.

„Mul polnud klassikalises mõttes äriplaani, proovisin ennast kuidagi ära majandada,“ rääkis Kross. Kuna tol ajal hakkas Eestisse juba natuke euroraha tulema, proovis ta kätt europrojektide kirjutajana, aga mitte kuigi edukalt.

Raha töid sisse mõned tellimused välisfirmadelt, mis soovisid enne Eestisse investeerimist usaldusväärselt informatsioonid taustauu-

ringuid Eesti kohta, et teada, milline on poliitiline kliima, kui suur on mure kuritegevuse ja korruptsiooni ning muu taolisega.

2003. aasta oktoobris läks Kross tööle Iraagi okupatsioonivalitsusse, kus ta osales Iraagi uue kaitseministeeriumi rajamises.

Saatkondade kaudu otsiti sobivaid inimesi, leiti mõned poolakad, mõned tšehhid ning Eestist Kross. Esialgu töötas Kross koalitsioonivägede heaks, aga suvel 2004 oli Iraagi kaitseministeerium valmis ning see alustas tööd koos iraaklasest kaitseministri ja ametnikega. Kross jätkas nõunikuna 2004. aasta sügiseni, mil ta naasis Eestisse. Trustcorpi parimad ajad tulid pärast Krossi lahkumist Iraagist, kui ta sai tulusaid lepinguid mitmelt võõrriigilt.

Esimene tõsisem väliskontakt oli üks Jordaania firma, aga esimese välisriigi

valitsus, mis Trustcorpiga lepingu sõlmis, oli Gruusia 2007. aastal. Grusiinid tahtsid saada NATO-sse, aga nad tajusid, et neid ei taheta sinna eriti. Seetõttu vajasisid nad nõu väljastpoolt ja töid maale Trustcorpi, mis hakkas grusiine kriisijuhtimise ja asutustevahelise koostöö alal koolitama. Gruusias töötas Trustcorpi heaks juba terve meeskond, kõik eestlased, kelle nimesid Kross öelda ei taha.

Grusiinid soovisid Trustcorpilt ainult nõustamist, lobitööga NATO riikides Trustcorp ei tegelenud, kinnitas Kross ja lisas, et kõik Gruusia teemat puudutavad artiklid Eesti meedias väljendavad tema isiklikke seisukohtasid ja nende kirjutamine pole osa tema lepingust Gruusia valitsusega. „Ma võtan vastu ainult neid töid, mille eesmärki ma jagan,“ lausus Kross.

Mullu kirjutas kaitseminister Urmas Reinsalu Wall Street Journalisse artikli, milles oli väga kriitiline Gruusia tollase opositsiooni ja seda

juhtiva miljardär Bidzina Ivanishvili vastu. Kross lausus, et oli Reinsalu artikli mustandit enne selle avaldamist lugeanud, aga ta polnud artikli algataja ja tal polnud sellega mingit muud pistmist.

Reinsalu ütles Eesti Päevalehe mullu septembris artikli kohta, et konsulteerib Gruusia küsimustes Mart Laariga, „aga muidugi ka Krossiga ja teistega, kellel on vastavad kogemused“. – toim)

Ivanishvili partei võitis sügisel toimunud parlamendivalimistel ja järgnenud sündmused on Krossi sõnul ainult kinnitanud Reinsalu hoiatuse õigsust. Nüüdseks on ka Trustcorpi leping lõppenud.

Leping lõppes

Trustcorp nõustas Krossi sõnul mitut valitsust, nende seas on Albaania, Aserbaidžaan, Moldova ja Ukraina – enamasti Euroopa Liidu ja NATO kohta. Peale valitsuste olid klientideks ka mitmed energeetikafirmad, mis konkureerisid Venemaa gaasimonopoli Gazpromiga. Nimesid Kross ei nimeta. ●

Kõue mõisa pandud raha

Trustcorpiga teenitud raha on Kross investeerinud Harjumaal asuva Kõue mõisa renoveerimisse. Kõue mõisa on ta investeerinud umbes neli miljonit eurot, mida ta ei loodagi tagasi saada. Ta on arvutanud, et Kõue mõisa tehtud investeeringu saab ta tagasi 188 aastaga.

Mõisas on hotell, restoran ja mitmesuguste ürituste tegemise võimalus. Selle äri eesmärgiks on tagasi teenida mõisa jooksvad kulud, et mõisa pidamisele ei tuleks pidevalt peale maksta. Selle eesmärgi loodab Kross saavutada aasta lõpuks.

Kõue mõis sattus eelmisel aastal ETV saatesse „Pealtnägija“ seoses seitsme topisega, mille rapsitehas Werol k u r i -

kuulus eksjuht Erki Aavik olevat varastanud endisest Peoleo hotellist. Nimelt ilmusid topised välja Kõue mõisas.

Kross rääkis, et tunneb Aavikut ajast, mil nad töötasid 90. aastatel koos riigikantseleis. Kui Kõue mõis valmis sai, pakkus Aavik Krossi sõnul, et toob talle mõisa hoiule topised, sest tal polevat neid kusagil hoida. Kuna Aavik oli olnud ka Eesti jahimeeste seltsi esimees, siis ei pidanud Kross seda imelikuks, et tal on mingi hulk topiseid üle.

Peoleo hotelli omanikud kaebasid Aaviku varguste tõttu politseisse. Juba enne „Pealtnägija“ saatet eelmisel sügisel käis Krossi juures politsei, tutvus topistega ja andis talle paberi, mille kohaselt on Kross nüüd topiste vastutav hoidja ega tohi nendega midagi teha.

Kross ise elab samuti Kõue mõisas. Kui tal läheb sügisel valimistel edukalt ja temast saab Tallinna linnapea, siis peab ta oma sõnul hankima mingi elamise ka Tallinna. „Tallinna linnapea peaks Tallinnas elama,“ lausus Kross.

IRL-i Tallinna linnapeakandidaat Eerik-Niiles Kross

Foto: Tiit Blaas

Huvide konflikti vältides

Krossi sõnul on Trustcorp huvid konflikti vältimiseks praeguseks lõpetanud kõik võõrriikide valitsuste-

ga sõlmitud lepingud, kuigi firma tegutseb endiselt edasi. Tema veel ambitsioonikamaks eesmärgiks oli teha Trustcorp tema isikust sõltumatuks, et firma suudaks tegevust jätkata ka ilma temata. Ta polnud siiski kindel, kas see on tal õnnestunud, sest Trustcorp on ikkagi jäänud natuke ühemeheorkestriks.

Kui Krossil ei õnnestu sügisel Tallinna linnapeaks saada, kandideerib ta kindlasti 2015. aastal riigikogusse.



Pidevas sõjas vähemusrahvus näeb pääseteed ainult hariduses

Eestit külastanud katšinid rõhutasid, et kodumaale tasub jääda ja oma inimeste eest võidelda.

Merle Must
merle.must@epl.ee

Katšinid ehk Birma vaikselt hõõgunud sõjast juba 60 aastat häiritud vähemusrahvas elab Eestist 10 000 kilomeetri kaugusel – Hiina, India ja Tiibeti vahel. Katšinimaa, mis soovib saavutada Birma koosseisust autonoomiat, on umbes kaks korda suurema pindalaga kui Eesti ja seal elab vaid veidi rohkem inimesi kui siin – 1,5 miljonit.

Hoolimata sellest, et sõda on maad eriti alates 2011. aastast tõsiselt räsitud ja 100 000 inimest elab põgenikelaagrites, leidsid Eesti Päevalehga vestlenud kolm esimest Eestit külastanud katšinit, La San Aung (32), Larung Lanung Tu (27) ja Naw Aung (24) Katšinimaa ja Eesti vahel nii üllatavaid sarnasusi kui ka jahmatavaid erinevusi.

Maailm nagu üks keha

Eesti inimestel ei tasu Lanung Tu sõnul mõelda, et kõik Birmas juhtuv on kauge ega puutu neisse. „Kui maailm on nagu keha, siis on südamest kaugel olevasse sõrme lõikamine ikkagi valus ja kahjustab tervet keha,” märkis ta.

Endiselt iseseisvusetä Katšinimaa Katšini osariik moodustati 1948. aastal Briti koloonia Birma piirialade haldusjaotustest Bhamost ja

Myitkyinast. Sellest ajast on katšinid olnud pidevaist vabadusepüüdlustest hoolimata birmalaste kontrolli all. Vana vaen puhkes lõkkele kahe aasta eest, kui Katšini iseseisvusarmee ja Birma sõjavägi alustasid sõda. Sellest ajast on nad pidanud umbes 1800 lahingut ja ainuüksi sõdureid on kummalgi poolel surma saanud 1500, rääkimata tsiviilelanikest, kellest on hukkunud umbes 1000 ja umbes 100 000 on põgenikelaagris.

Nii Birma kui ka Hiina võimud blokeerivad MTÜ-de juhitud ja Katšini iseseisvusarmee aladel olevatesse põgenikelaagritesse ravimite, toidu ja vee toomist. Kõik Eesti Päeva-

sed ja kuna põgenikelaagritesse ei saa ka kehvade teede tõttu toitu ega ravimeid viia, on surmad sagedased.

Birma majandus on sõja tõttu pärast Põhja-Koread Aasia-maadest kõige kehvas seisus, keskmine palk on kuni 100 eurot. Kehvade majandusolude ja hariduse tõttu on noorte tööpuudus eriti suur, umbes 80–90%. „Paljudel inimestel pole tulevikku,” lisas Naw Aung. „Nad lihtsalt hulbivad elus.” Küsimuse peale, millisena ta ise oma elu näeb, raputas ta isegi õlgu. „Ma ei tea, ebastabiilsena.”

Katšinimaad rõhub ka immigratsiooniprobleem: paljud lähevad Taisse, Malaisiasse või Euroopasse põgenike või immigranditena. Kuigi ükski vestluses osalenud katšinist ei tunne end kodumaal turvaliselt, ajab neid küsimus, miks nad kodumaale on otsustanud jääda, oma absurdsuses naerma. Naw Aung jääb lõpuni kindlaks, et kõikjal maailmas on arengu nimel vaja arendada just haridust.

Eestit külastada oli katšinite meelest väga põnev just riigi Nõukogude aja mineviku tõttu ja eriti hea oli näha riigi kiiret arengut. ●

** Katšinid tudeerivad Oslo ülikooli suveülikoolis politoloogiat ja rahu-uuringuid ning jõudsid siia tänu TLÜ Eesti humanitaarinstituudi Birma uurimisgrupile ja nooremteadur Laur Küngele.*

Ainuüksi sõdureid on kahe aastaga kummalgi poolel surma saanud 1500.

Ei tasu mõelda, et kõik Birmas juhtuv on kauge ega puutu Eestisse.

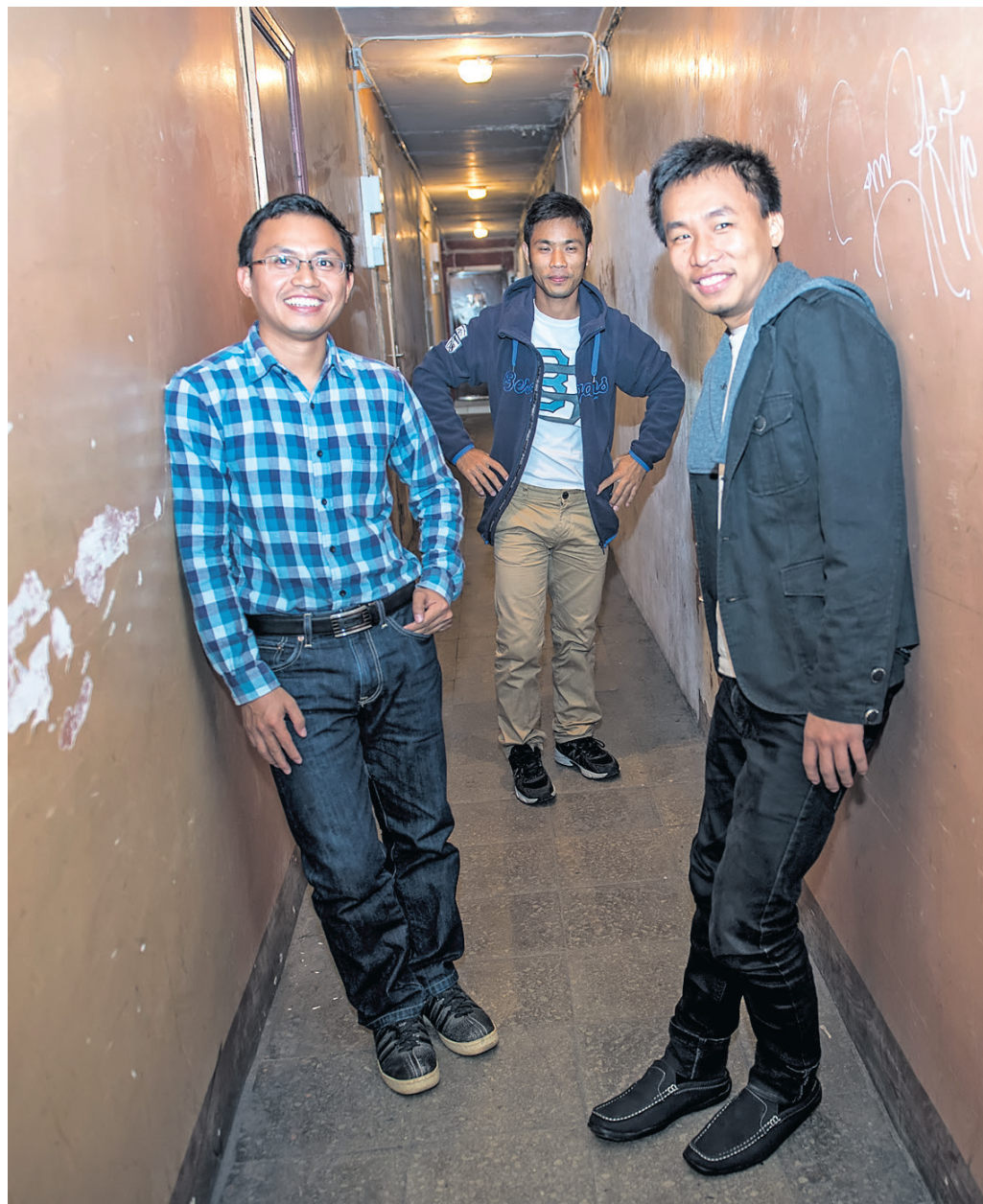
lehega rääkinud katšinid on ka neid laagreid külastanud ja üritanud seal elavatele lastele veidigi haridust pakkuda. Valitseb trööstitu olukord, kirjeldas La San Aung. Napib vett ning paljud pole kuude kaupavanni näinudki. Ühes väikeses laagriuberikus võib elada 500–600 inimest. „Kuna aknaid ei ole, ei pruugi päeval valgustki jätkuda, rääkimata ruumist või privaatsusest,” rääkis La San Aung. Seetõttu levivad haigu-

efektiivse koostöö tulemusena. Hiljuti pidin meenutama, kui harv on Eesti kultuuriruumis selline nähtus nagu nõu küsimine. Kui Google ei aita ja suitsunurgas ka head nõu ei saanud, siis pusitakse ise kuidagimoodi edasi. Pole siis imestada, kui tulemus pole maailma parim.

Osakonnajuhatavad kardavad telefoni kui tuld ega tule selle pealegi, et valida number väljaspoolt ettevõtte sisevõrku ning helistada kellelegi, kes on sarnast väljakutset varem lahendanud. Tegevju-

hid tunnevad, et kui neile on juba ettevõtte juhtimine usaldatud, siis targematelt nõu küsimine oleks oma ebakompetentsuse tunnistamine. Alustavad tehnoloogiaettevõtjad ei saa endale sellist lühinägelikkust lubada. Ka *start-up*’ide kohta arvatakse, et neid ehita-vaid eraklikud nohikud kuskil keldris või garaažinurgas. Tõsi, enamasti ongi nohikud, aga vähemalt Londonis ja Räniorus on need hüperaktiivsed ja supersotsiaalsed nohikud.

Sinmail veedavad varasest staadiumis ettevõtte asutajad



Esimesed Eestit külastanud katšinid (vasakult) La San Aung, Lanung Tu ja Naw Aung said Nõukogude aja hõngu tunda Tallinna noorte aktivistide Ülase sotsiaalkeskuse seinte vahel, kus nad reedel kõigile huvilistele oma maast ning vabadusvõitlusest jutustasid.

Foto: Ilmar Saabas

KOMMENTAAR

Miks uurida katšineid?

Laur Kiik,

TLÜ Eesti humanitaarinstituudi
Kagu-Aasia uuringute nooremteadur

Meie töö algas 2000. aastal, kui teadur Karin Deanile tehti ettepanek õpetada Katšini Iseseisvusorganisatsiooni alal ühe MTÜ haridusprogrammi. Ta leidis pärast kaht kuud, et see on väga põnev koht, kus on toredad inimesed ja huvitav poliitili-

ne olukord, mida tasuks sügavuti ka oma Singapuri ülikooli inim-geograafia doktoritöös uurida. 2010. aastal kutsus ta Katšini-maad uurima veel kaks EHI antropoloogiaõpilast ehk Mart Viirandi ja minu. Mart hakkas uurima katšini haridusuuendajate ja religiooni ning mina katšini keskkonnakaitseliikumise ja rahvusluse seoseid. Varsti lisandus meie uurimisrühma Triinu Püvi.

Ootavad Eestilt toetust

Katšinid tahaksid, et eestlased, kes on ju oma riigi eest võitlemisega tuttavad, toetaksid nende püüdlusi autonoomia saavutamisel.

Eesti kuulub Euroopa Liitu, mis on Birmaga tihedalt koostööd teinud. Kuigi alles aprillis peatasid EL-i välisministrid kõik Birma-vastased kaubandus- ja majandussanktsioonid, jõuavad vähesed reformid tegelikult vähemusrahva katšiniteni.

Transferwise'i blogi: jalgratta leiutamine on nipernaadidele



Maailmas on vähe suuri asju, mis oleksid tehtud sooloprojektina. Peaaegu alati sünnivad innovatsiooni- ja teadusimised mitme väga nutika inimese

vitada, kellega peaks edasi rääkima. Londonis on vähemalt iga päev mõni organiseeritud üritus alustavale ettevõtjale, kes arendab oma suhtlusvõrgustikku. Räniorus on iga päev vähemalt paar tosinat sarnast üritust. Nende, tihtipeale veiniga sponsoreeritud ürituste, edu tagab see, et elmise generatsiooni ettevõtjad pole Mallorcale puhkama sõitnud, vaid on jätkuvalt aktiivsed.

Mentorit leida on raske

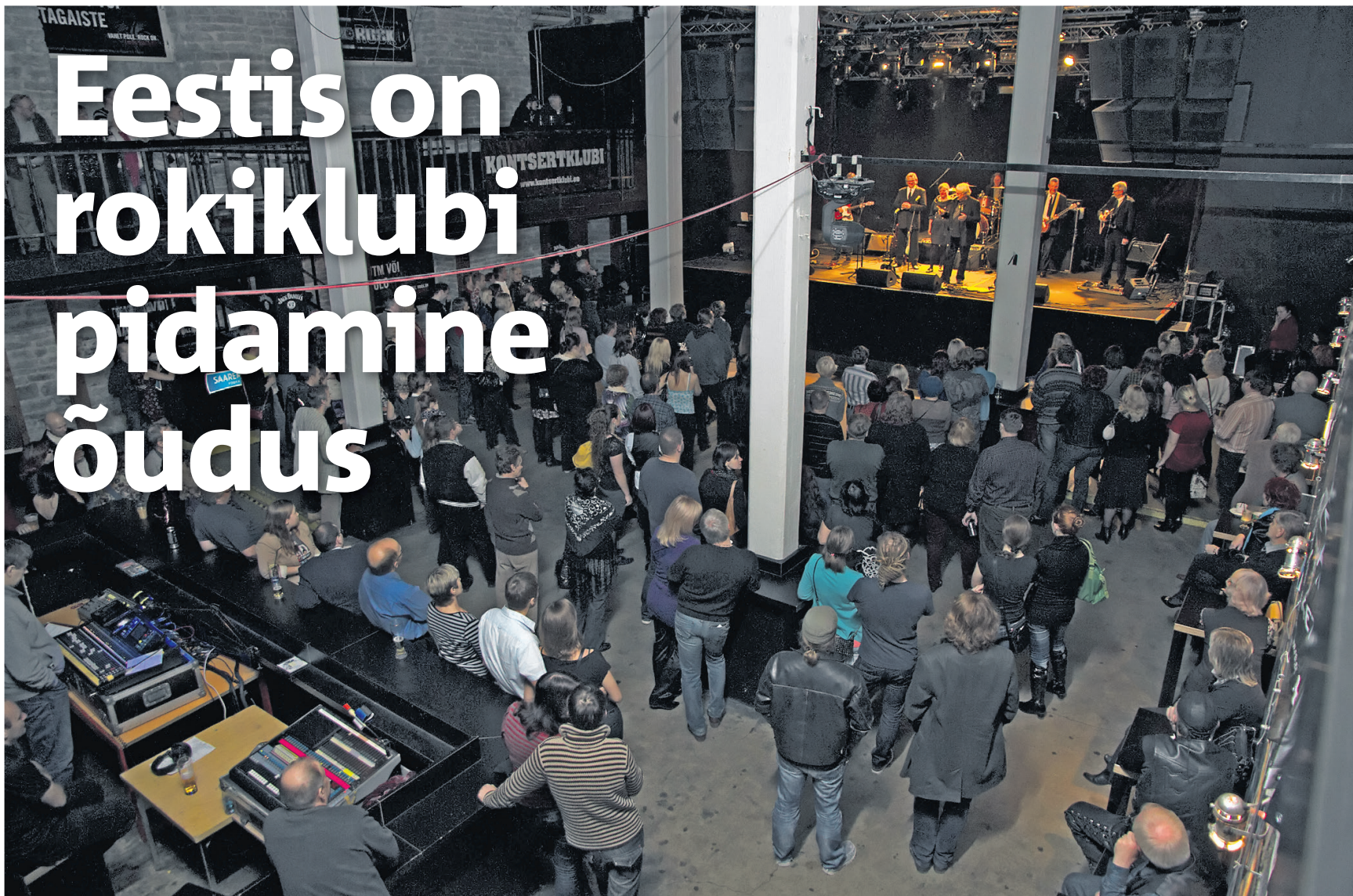
Meie meeskonnakaaslaste jaoks on tihti esimene tööülesanne leida endale omal alal endast kogenenumad mentorid. Eestlaste jaoks on see harjumatu ja raske. Aga see tõenäosus on väike, et me suudame ise välja nuputada, kuidas

teha tootearendust efektiivsemalt kui Facebook, kliendituge paremini kui Zappos või garanteerida raha turvalisust paremini kui PayPal.

Täna on meid 35 inimest põhikohaga asja juures, kuid peale selle on veel nähtamatu, umbes 20 inimesest koosnev tugivõrk, kelle juures me regulaarselt spetsiifilist nõu küsimas käime. Mõned meie abilisest on ka Eestis – pangandusteemadel helistame tavaliselt sõpradele LHV pangast, käime Elioni klienditoelt õppimas ning raskemate tehniliste väljakutsetega peame nõu teaduritega ülikoolis.

Ilma selle võrguta leiutaksime iga päev jalgratast ning see võtaks aastaid, enne kui meie jalgrattad Tour de France'il võidaksid. ●

Eestis on roki klubi pidamine õudus



Inimesed roki klubisse kontserdile ei kipu: hõredad publikuread Rock Cafes. Klubi eestvedajad tunnistavad, et nende jõud on raugemas.

Foto: Eva Ligi/EPL-i arhiiv

Analüüs

Mart Niineste
muusikatoimetaja



Rokk- ja alternatiivmuusika suunitlusega kontserklubide pidamise teevad keerukaks kallid bändid ja vähene publikuhuvi.

Neli aastat, 520 öhtut programmi ja 1700 esinejat – nii ei paista Rock Cafe sugugi trööstitu kohana. Ometi tunnevad seal allrentnikena programmi vedavad Henri Lindal ja Gunnar Viese, kuidas sõlm kõri ümber järjest koomale tõmbub. Neljast hooajast on kasumist olnud ainult üks, leping on tehtud viiele.

2009. aastal, mil Rock Cafe avati, teenis ettevõtte Rockikohvik OÜ ärireistri andmetel kahjumit 49 642 krooni ehk 3172 eurot. Sellele järgnenud aastal saadi juba kasumit 753 315 krooni ehk 48 147 eurot. Ettevõttel on aga esitamata kahe viimase majandusaasta aruanded ja selgub, et Rockikohvik OÜ-l on praegu 8234-eurone maksuvõlg. Täpsemast kahjusuurusest ei taha ka Lindal ja Viese ise veel rääkida.

Juba ukseid kinni pannud

Tasub aga märkida, et sarnased väiksemad kontserklubid Rubiin Viljandis ning Kink-Konk Tartus on juba kinni.

1000-kohalise Rock Cafe raskused hakkavad tõigast, et tegemist on kontserklubiga. Erinevalt diskoteekidest koosteb sealne programm kontserditest. Kink-Konkis ja Rubiinis toimus ka DJ-pidusid. Mis

tahes klubi kindel tulullikas on baarikassa, mitte piletimüük. Tasuda tuleb rent, kommunaalmaksud, palgad, kontsertide korralduskulud ja esinejate honorarid.

Et tuuritavatele välisartistidele programmi ei raja, tuleb keskenduda kohalikele. Üldrahvalikult tuntud ehk A-kategooria Eesti bändide esinemistasud jäävad 2000 euro kanti. Lemmikud ehk B-kategooria bändid võivad kõrghetkedel küsida kuni 1000 eurot.

Mis tahes maakonna linnas asuval klubil, kelle kavakulusid hoiavad all DJ-peod, pole üldjoontes probleemi maksta küsitud honorari. Et seal on raadiost tuttava bändi kontsert märksa suurem sündmus kui pealinnas, on kohal kogu

Rubiini pidanud Juhan Nõps rääkis, et B-kategooria bändid esinesid Viljandis üldiselt piletitulu eest. 50 kuulajat oli normaalne, 100 saavutus. A-kategooria esinejad küsisid kindla summa. Neid käis vaatamas keskmiselt 200 huvilist. Nõps nentis, et kui klubi peab baarikassast kallile esinejale peale maksta, on midagi korra ära. Viljandi inimese majanduslikuks valuläveks piletiostul seab ta kolm kuni viis eurot, Ott Leplandi ja Põhja-Tallinna eest tuli maksta seitse. „Pilet on inimeste jaoks hägune asi, rummikohteili eest üheksa maksta pole probleem, sest see on konkreetne asi,” tõi Nõps esile paradoksi.

Kink-Konki programmi vedanud Robert Kähr rääkis sisuliselt sama: „Vaiko Eplik

võis meelitada öhtuga majja 500 inimest, kuid oli ka öhtuid, kus piletiostjaid oli kümme. Tundmatu välismaa bänd tõi koos paari kohaliku-ga mängides 50–100 inimest.” Aga oli ka kohalikke bände, mida pea keegi vaatamas ei käinud. Kõikuv külastajate arv annab Kähri sõnul keskmiseks 200.

Rendipinnal tegutsenud Kink-Konk maksis üüri 2400 eurot kuus, Kähri sõnul said neile saatustlikuks kommunaalkulud, mis detsembris korraga kahekordistusid. Zellulosei kompleks, kus Rock Cafe tegutseb, kuulub Rein Kilgile, klubi omanik on aga Rotaks Invest OÜ, renti tahavad Lindal ja Viese käest mõlemad.

Kuigi Tallinn on Eesti suurim linn, pole siin kontserdhuvilisi oluliselt rohkem. Küll aga konkurentsi. Üldi-

ÜKS KÜSIMUS

Kas riik peaks toetama?



Ragnar Siil
kultuuriministeeriumi kunstide asekantsler

„Vaadates kontserklubisid kui võrgustikku läbi loomemajanduse prisma, Eesti muusika arenduskeskuse, siis võimalikel eurotoetustel võiks olla jumet. Kuid

kas kultuuriministeerium võiks täna kuidagi kultuuriraha eest toetust anda, siis seda ainult piiratud raha tõttu ei saa teha. Pigem toetatakse näiteks kontserdikorraldajate programmi, mitte ruumi üalpidamist. Nagu Tallinn Music Weeki. On võimalik, et keegi pakub arendusprogrammina asja välja, siis see võiks tulla kõne alla, kuigi sellist projekti pole keegi esitanud. Tõde on see, et koha toetamisvõimalust pole, programmipõhine toetus ei lähe mitte koha, vaid esinejate toetuseks.”

ÜKS KÜSIMUS

Mis toimub ja mida teha?



Paul Pihlak
muusikaettevõtja

„Tarbimisharjumus on meil hiline. Eestlased on tõepoolest ainulaadsed mitte-innustujad – kusagil maailmas pole kohalikul jalgpalliliigal nii vähe publikut, näiteks.

Kõik nimetatud klubid, nendes olemine on nii ebamugavaks tehtud kui üldse võimalik. Soomlaste oskusteavet peaks

me just nimelt ära kasutama. Ehk kuidas luua atmosfääri, kus inimene heameelega aega veedaks. Paaritunnise baarimüügi-ga kolmel öhtul nädalas ei saagi olla võimalik üht maja ära majandada.

Ma ei kritiseeri kedagi, aga ma arvan, et me klubipidajatel on liiga kõrge enesehinnang. Kõik nad on 100% promootorid, aga sellest üksi on vähe. Kui võetak paati veel inimesed, kes saaks aru, kuidas ruumi sisustada ja inimeste olemist mõjutada, restoranispecialistid. Kui tehtaks omavalh koostööd. Kui kontserdid algaks ometigi normaalsel ajal (21–22.00) jne.”

selt müüb A-kategooria Eesti ansambel Rock Cafe arvepidamise järgi keskmiselt 300 piletit. Erandiks sündmused, kui bändil on kas juubeli- või plaadiesitluskontsert, siis tuleb 700–1000 täis. Lindal sõnul võib keskmiselt üks Eesti bänd neil hooaja jooksul esineda kuni kolm korda. Aga siis peaks olema üks kontsert sündmuse väärtusega. B-kategooria esineja müüb keskmiselt kuni 100 pääset. Sellepärast esinevadki bändid ühel öhtul mitmekesi, et saalis oleks inimesi kellele mängida.

Bänd ise ei meelita

Aga baarikassad? Nõps nentis, et inimesed on hakanud vähem jooma. „Mõne aasta eest tegid selliseid baarikassasid, nagu praegu teeb 400, hoopis 150 inimest. Inimesed on hakanud kodus jooma, baaris kulub vähem.” Väiksem baarikassa tähendab vähem raha klubi pidamiseks.

Rokiklubi pidajatega suheldes selgub veel üks asjaolu: kuigi võiks arvata, et publiku meelitamine oma kontserdile on ka bändi ülesanne, ei kipu kõik seda tegema. Reegel on, et mida vanem, suurem ja väärikam nimi, seda vähem on neil tahtmist ise pingutada.

Korraldajatega ette kokkulepitud intervjuud antakse küll ära, kuid komme reklaamida kontserti omal algatusel puudub. Samuti ei pööra meie A-kategooria veteranbändid väga tähelepanu oma esinemise kvaliteedile, mistõttu kaotavad nad pidevalt lati alt läbi joostes tasahilju oma publikut. B-kategooria bändid seevastu annavad küll häid kontserte ja on huvitatud ka ise esinemise reklaamimisest, kuid ühest hetkest nende näitajad enam paremaks ja suuremaks ei lähe. ●

ÜKS KÜSIMUS

Millised on Rock Cafe tuleviku-perspektiivid?



Margus Pilt
Rotaks Invest OÜ esindaja

„Varianti on mitu – kõige reaalsem on, et koht jääb kontserdikohana alles. Sel juhul peaks nime ära muutma ja laiendama tööpõldu, roki eemalduma, kuid mitte diskoklubiks, vaid leidma lisateemasid sinna juurde. Päeva lõpuks sõltub kõik sellest, mitu inimest Eestis on, kes jaksavad väljas käia.

Promootoritega rääkimisega oleme jõudnud seisu, kus nad laiatavad käsi. Ei tea, mida tuua, asjad müüvad täiesti suvaliselt. Tuleb vastu pidada selleks, et oleks rokiinimestele ka üks suur lava ja siseklubi, kuhu saab rokkartiste tuua. Mujal maailmas pole kultuur täiskäibemaksuga maksustatud, meil on.”

17 000 harilikku pliiatsit laulab käsitsi kirjutamisele ülemlaulu

**Eesti Päeva
lehe suve
näitus**

Rein Sikk
kogujate kuraator

Tartus alguse saanud unikaalne pliiatsimuuseum võib oma ukseid avada hoopis Tallinnas.

Kui Ameerika pliiatsikogujate ühingu ainuke eestlasest liige, patendivolinik Jüri Käosaar saab senisele 17 000-le mõne kirjutusvahendi lisaks, lülitab ta sisse arvuti. Spetsiaalselt pliiatsikogumise tarvis valmistatud ja patenteeritud arhiveerimisprogramm annab otsekohe teada, millised pliiatsid on kollektsionääril olemas ja millised veel mitte.

Faktisadu, mis Jüriilt harilikku pliiatsi kohta tuleb, on vaimustav. Pliiatsi standardpikkus on 7 tolli (17,8 cm), mis võimaldab tõmmata 56 kilomeetri pikkuse joone või kirjutada umbes 45 000 sõna. Teritada saab 17 korda. Pliiatsitera talub 26 MPa (2,6 kg/m²) survet. Paraja suurusega puust saab teha umbes 300 000 pliiatsit. Maailmas toodetakse igal aastal rohkem kui 14 miljardit pliiatsit, millega saaks 62 korda tõmmata ringi ümber maakera.

Kolm musta Tšehhi pliiatsit

Jüri pliiatsilembus algas 1968. aastal, kui toonasele TPI tudengile anti Tartu aparateerimise praktikale saabus töövahendiks kolm musta kuldsete tähtedega kirjutud Tšehhoslovakkia firma Bohemia Works pliiatsit. See pani noore inseneri südame põksuma. Tegemist oli parimaga, mida toona Nõukogude Liidus saada võis. Suurel kodumaal toodetud laiatarbepliiatsid pigem käristasid ja määrisid paberit ega lasknud korralikke jooniseid teha. Kui aastaid hiljem lisandus kingituse-na ingliskeelne raamat pliiatsite ajaloost, oli liisk langenud. Kollektsoon hakkas paisuma.

Praegu täidavad Jüri kodukappe kirjutusvahendid, mis on Jüri disainitud spetsiaalseis kilepakendeis, mis meenutavad padrunivõõsid. Parimad palad on väljas Jüri patendibüroos Tartus Tähe tänaval ja internetis: www.pencil.ee.

Et kontoripinda varamu näitamiseks ei jätku, plaanis Jüri oma pliiatsimuuseumi avada mõnes Tartu avalikus paigas, aga linnajuhid ei soostunud. Nüüd on tõenäoline, et kogu kolib Jüri koduülikooli, Tallinna tehnikaülikooli ruumesse. ●



Jüri Käosaare kollektsiooni pikim pliiats on poolteisemeetrine. Selle sisse saab vastavalt soovile panna kas rullikeeratud taiese või hoopis pudeli.



Jüri Käosaare konstrueeritud pliiatsikoguja kollektsiooni-kotid meenutavad padrunivõõsid. Nagu patendivolinikule kohane, on ta väljamõeldu ka kasuliku mudelina registreerinud.



↑ Eelmise sajandi kolmeküm-nendail Johann Faberi tööstuses valmistatud minipliiats on kõigest nelja sentimeetri pikkune. Minipliiatseid kinnitati spetsiaalsete metallotsikute külge, et eelkõige daamid oleks hõlpsam kirjutada.



Jüri ei kogu üksnes pliiatseid, vaid ka nendega seonduvat. Fotol olevad pliiatsiteritajad on pärit Hongkongist.



Kollektsiooni raskeima, ligi paarikilose metallpliiatsi kinkisid Jüriile kolleegid konstrueerimisbüroost.



Pliiatseid ei valmistata üksnes puidust, vaid ka ümbertöödeldud rahast. Selle pliiatsi valmistamiseks on kulunud 7,33 dollarit.



← Pliiatseipuu ehk kunagise Tartu firma Eesti Pliiatsi maskott on esimene, mis muuseumitoas silma hakkab, selle autor on Viljandi kunstnik Mare Hunt.

SUUR SOOV

● „Kui kellelgi on esimese Eesti vabariigi aegseid pliiatseid, ka ajahambast puretuid, võtke minuga kontakti. Samuti on teretulnud igasugune info kunagise Pärnu pliiatsitööstuse kohta,” unistab kollektsionäär Jüri Käosaar.



Pliiats ei ole ainult kirjutamiseks. Seda võib kasutada ka näiteks termomeetrina.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee



Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

Eesti Päevalehe suvenäitus

... on igal esmapäeval ilmuv sari, milles tutvustame vahvaid kogujaid, pärandi hoidjaid ja nende erilisi kollektsioone. Pakume näituse võimalust Eesti Päevalehe veergudel, veebis ja digilehes.

TEATAGE KOGUJAIST JA KOLLEKTSIONIDEST: rein.sikk@epl.ee.



BELGIA: ELAGU KUNINGAS PHILIPPE!

Belgia troonile astus eile uus kuningas Philippe (53), kes töötas keskpäeval parlamendi mõlema koja ühisistungil riiki teenida ja kaitsta. Pisut varem oli 79-aastane eelmine kuningas Albert II

kuningalossis toimunud tsere-moonial Philippe'i kasuks troonist loobunud. Albert II oli Belgia kuningas 1993. aastast, alates oma vanema venna, kuninga Baudouini surmast. **ERR**



JAAPANI PEAMINISTER SAI ENAMUSE KA ÜLEMKOJAS

Jaapanis toimusid eile parlamendi ülemkoja valimised, kus valitseva peaministri Shinzo Abe juhitud Liberaaldemokraatlik Partei võitis oodatult võidu. Esimest korda kuue aasta jooksul kont-

rollib valitsus parlamendi mõlema koja enamust, mis teeb valitsemise lihtsamaks. Just pidevad reformide blokeerimised ülemkojas on põhjustanud Jaapani valitsuste lühiealisust. **EPL**

Brüssel soovib euroraha kaitsta suure voliga EL-i prokurööri abil

Idee järgi võiks europrokurör tulla Eestissegi ning nõuda siin läbiotsimisi ja jälitamist.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Euroopa Komisjon saab pea-aegu igal aastal oma audiitorite käest sugeda – liiga suur osa EL-i eelarvest liikmesriikidele makstavatest summadest läheb kaotsi pettuse või raiskamise tõttu.

Näiteks raporteerivad liikmesriigid Brüsselile igal aastal kokku pea 500 miljonit eurot väärt projektidest, programmidest ja muudest euroraha kulutamistest, kus nad ise kahtlustavad pettuse olemasolu. Samuti uurib väärkasutusi Euroopa Komisjon, kuid praegu puuduvad Brüsselil volitused kriminaalasju algatada ja tagada petturite kohtusse saatmine. Seda peavad tegema liikmesriikide endi õiguskaitseorganid, politsei ja prokuratuurid.

Nüüd on Euroopa Komisjonil sellisest asjade korraldusest villand saanud – Brüsselis usutakse, et liikmesriigid ei saa piisavalt hästi euroraha väärkasutajate karistamisega hakkama. Näiteks toob komisjon statistika, mille järgi vaid 43% liikmesriikidele üle antud pettusjuhtumite uurimistest on jõudnud kohtuotsuseni.

Liikmesriikide laiskus

Seepärast teatas Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso möödunud kolmapäeval, et soovib ametisse panna Euroopa prokuröri. „Euroopa prokurör aitaks otsustavalt kaitseda maksumaksjate raha ning tagaks efektiivse tegevuse eurorahaga toimepandava pettuse vastu,” sõnas Barroso.

Europrokuröri ameti loomise ettepaneku kohta Brüsselist laiali saadetud materjalides ei tehta mingit saladust, et samuni viis liikmesriikide prokuratuuride laiskuse eurorahaga tehtud pahanduste uurimisel.

„Liikmesriigid on olnud aeglased [kriminaalse käitumisega võitlemisel] eri reeglite, ressursipuuduse ning võimetuse tõttu koguda tõendeid piirilestest juhtumites,” põhjendas Euroopa Komisjon.

Brüsseli ettepaneku järgi saaks tulevane europrokurör



laialdased volitused EL-i liikmesriikides euroraha- ja käibemaksupettustesse puutuvate kriminaaluurimiste läbi viimiseks. Näiteks võiks Euroopa prokuröri amet nõuda läbiotsimisi nii ruumides kui ka arvutites, teha võetusi, lasta pealt kuulata telefone ning külmutada rahalisi tehinguid. Küll lubatakse, et kogu sellise tegevuse peab olema heaks kiitnud vastava riigi kohus. Kuid kui

Komisjon on sellise ettepanekuga välja tulemist suhteliselt enda teada hoidnud ja ega liikmesriikidega väga palju infot jagatud pole,” märkis ta.

Pevkuri sõnul võiks asjal olla oma iva, kui europrokuröri tegevus keskenduks piirilestest eurorahaga teostatavates projektides avastatud juhtumite uurimisele. „Näiteks siis Rail Baltic oleks Euroopa prokuröri menetleda,” viitas ta. „Aga keeruline oleks ette kujutada, et Kükametsa kiige ehitusel juhtunud hakkaks üle-euroopaline prokurör nüüd uurima.”

Justiitsminister nimetas ka teisi küsimusi, mis tal seoses Euroopa prokuröri ameti loomise ettepanekuga on: millised volitused uuel ametimehel oleksid, milline õiguslik staatus, küsimused seoses järelevalvetegemise ja teatavate tegevustega. „Ma ei tötta seda hukka mõistma, aga vaja oleks fookus paika panna,” märkis ta.

Probleemina tõi Pevkur esile ka mitme liikmesriigi juba teada antud seisukoha, et neile ettepanek ei sobi. Ministri sõnul eelistaks Eesti, et kui amet luuakse, poleks riike, kes kuulutaksid end selle haldusalast väljajääjateks. ●

Eesti justiitsminister Hanno Pevkur ei pea mõistlikuks, et EL-i prokurör hakkaks uurima ka näiteks külakiige ehitusel juhtunut.

Foto: Karin Kaljuläte

Justiitsminister Pevkur: Eesti prokuratuur pole laisk

Euroopa Komisjoni europrokuröri ameti loomise ettepanekust tuleb selgelt välja, et Brüsselis ei olda rahul kohalike õiguskaitseorganite tegevusega euroraha kasutamisel avastatud väärkasutuste uurimisel ja kohtusse saatmisel. Kas siis ka Eesti prokuratuur ei saa hakkama?

Justiitsminister Hanno Pevkur vaidles vastu: „Sellega ma küll nõustuda ei tahaks. Muide, enamik eurorahade kasutamise seoses avastatud probleemidest puudutavad praegu riigihangete seaduse nõuete rikkumist. Ja see valdkond jääb praeguse ettepaneku järgi europrokuröri volituste alt üldse välja.”

Europrokurör igasse riiki

Kolmapäeval avalikustatud Euroopa Komisjoni ettepaneku järgi pandaks ametisse üks Euroopa prokurör ja tal oleks ametis asetäitjat. Kõik nimetaks ametisse Euroopa Liidu kohus. Peale nende määratakse igas liikmesriigis üks prokurör nn delegeeritud europrokuröriks. Selline ametnik töötaks üldjuhul küll riigisiseste asjadega,

kuid kui uurimine peaks minema europrokuröri alluvusse, vastutaks kohapeal selle uurimise eest just tema. Europrokuröri nimel toimetatavas uurimises oleks kohalik prokurör sõltumatu.

Euroopa Komisjon hindab, et europrokuröri ametil võiks vaja olla uurida umbes 2500 eri kaasust aastas.

Iisrael ja Palestiina alustavad sel nädalal rahukõnelusi?

Pärast pikki diplomaatilisi pingutusi teatas USA välisminister John Kerry reede õhtul Jordaania pealinnas Ammanis, et loodetavasti alustavad sel nädalal Lähis-Ida lõpmatu konflikti osapooled Washingtonis uusi rahuläbirääkimisi.

„Kui kõik läheb, nagu ootame, siis peaksid Saeb Erekat [Palestiina pealäbirääkija], Tzipi Livni [Iisraeli justiitsminister] ja Isaac Molho [Iisraeli pealäbirääkija] ühinema minuga järgmise nädala jooksul Washingtonis esialgseteks kõnelusteks,” ütles Kerry.

Viimati üritati kõnelusi taas käima lükata 2010. aastal, ent siis lõppesid need mõne tunniga, sest pooled ei saanud kaubale Iisraeli asunduste ehk tulevase Palestiina riigi piiride küsimuses.

Kerry hoiab saladust

Millise nipiga õnnestus Kerry veenda Iisraeli ja Palestiinat seekord laua taha tulema, pole teada, sest mitte keegi ei taha ametlikult rääkida kõnelusteks poolte kokku lepitud eeltingimustest.

Kerry teatas lausa otsesõnu, et kõnelusteni viinud kokkulepped jäävad praegu saladuseks. „Kokkulepe on praegu veel viimistlemisel ja me ei kavatse absoluutselt mitte midagi selle elementide kohta rääkida,” sõnas ta. „Me kõik teame, et avameelsed, ent kindiste uste taga peetavad jutuajamised on parim viis edasiminekuks sellises keerulises asjas nagu rahu Lähis-Idas.”

Ühe rahukõneluste taas-alustamise tingimuse täitmiseks peetakse Iisraeli samal ajal välja kuulutatud otsust vabastada oma vanglatest hulk palestiinlastest vange.

Palestiina olevat aga teinud teatud järeleandmisi, mis puudutab piiriküsimust ja Iisraeli asunduste jätkuvat rajamist alale, mida palestiinlased peavad enda omaks. Iisraeli valitseva partei liikmed on nimelt teada andnud, et nad poleks kõnelustega mingil tingimusel nõus olnud, kui eeltingimustes oleks nõutud nn 1967. aasta piiride tunnustamist ja asunduste ehitamise peatamist.

Ka Palestiina andis selle kohta teatud vihjeid. „[Kõnelustega nõustumine] oli väga raske, kuid ma jäin nõusse,” tunnistas Saeb Erekat.

Kiireid tulemusi kõnelustelt ei loodeta. Eeldatavasti kestab need vähemalt pool aastat.

● Raimo Poom

Ainult 43% liikmesriikidele üle antud uurimistest on jõudnud kohtuotsuseni.



EESTI ENERGIA KATSETAB TEE-EHITUSES PÕLEVKIVITUHKA

Eesti Energia analüüsib ja katsetab koos koostööpartneritega juulis, kuidas oleks kõige tõhusam muuta põlevkivituhk värtuslikuks tee-ehituses kasutatavaks materjaliks. Osaliselt või

täielikult tsementi asendava põlevkivituha kasutamine võimaldaks Eesti Energia hinnangul kulusid kokku hoida ja tuha taaskasutuse võimalusi laiendada. **Ärileht**



DIGILEHTEDE POPULAARSUS KASVAB

AS Eesti Ajalehed e-meedia arendusjuhi Ants Anupõllu sõnul on Eesti Päevalehe ja Eesti Ekspressi regulaarseid lugejaid 25 000 ja hulk järjest kasvab. **ERR**

KOPLI LIINID TAAS ENAMPÄKKUMISEL

Tallinna Kopli liinide maa-ala läheb augusti keskpaigas taas enampakkumisele ning sel korral on hoonestusõiguse asemel haamri all 82 kinnistut. **ERR**

Ettevõtlikud tipparstid rabavad haiglatöö kõrvalt eraärides

Majandusaasta aruandeid sirvides selgub, et Eesti tipparstid on oma põhitöö kõrvalt üpris ettevõtlikud – erapraksistest suudetakse endale pidevalt kümneid tuhandeid eurosid dividende maksta.

Kadri Paas
ajakirjanik

Eelmise aasta majandusaasta aruannete põhjal võib järeldada, et nendel erakliinikutel, kellel on leping haigekassaga, läheb iseäranis hästi. Äri hakkab õitsema siis, kui on riigiga käed löödud.

OÜ Ortopeedia Arstid on üks neist paljudest firmadest, kel on haigekassaga leping ning kel seetõttu suuremat töö- ega rahamuret ei ole. Firma omanikeringis on Põhja-Eesti regionaalhaigla taustaga Armin Heiman, Mihkel Mardna, Karl Andres Kants ja Madis Rahu.

Ettevõtte juhatuse liige Ardo Reinsalu kirjutab aruandes, et firma sõlmis haigekassaga lepingu ambulatoorse ja statsionaarse ortopeedilise teenuse osutamiseks. „Käibes olid muudatused seotud Eesti haigekassa lepingumahu vähenemisega ja isemaksivatele patsientidele osutatud teenuste suurendamisega,” kirjutab Reinsalu.

Aastaga kerkis OÜ Ortopeedia Arstide käive 1,57 miljonilt eurolt 1,63 miljonini. Kuigi käive kerkis napilt, tõusis firma kasum 38 000 eurolt 131 500 euroni. Kui 2011. aastal võtsid omanikud firmast 150 000 eurot dividendidena välja, siis mullu ei makstud välja senti. Tänavu määrati taas dividende, sedakorda 120 000 eurot.

Teiseks näiteks, kus selliseid arve ei näe, on Tartu ülikooli kliinikumi hematoloogia-

se käibe juures aastaga 2750 kasumit (oluline areng võrreldes aasta varasema 9200-eurose kahjumiga) ja kolmas ettevõtte jõudis 3000-eurose käibeni.

Padriku sõnul ei ole haigekassal tema erialal erapraksistega lepinguid. „Üldiselt peaks silmas pidama üht: haigekassa raha on mõeldud selleks, et patsient saaks vajalikud kvaliteetsed teenused võimalikult soodsas maksumusega. Kes neid teenuseid osutab, ei ole filosoofiliselt võttes nii oluline, kui need tehakse kvaliteetselt,” sõnas onkoloog.

Muidu leiab Padrik, et ettevõtlust ei ole kunagi liiga palju. „Mida ettevõtlikum meie riik ja inimesed on, seda paremini kõik elame,” rõhutas ta. „Ma ei paku ühegi oma osaühingu kaudu ega ka FIE-na praegu samu teenuseid, mida kliinikumis. Need osaühingud ja ettevõtlus FIE-na on mõeldud muude projektide jaoks.”

Padrik kinnitas, et muude projektidega tegelemine ei sega tema tööd kliinikumis. „Minu töökoormus kliinikumis on piisav,” märkis ta. „Palk võiks ilmselt kõigil Eesti arstidel suurem olla.”

Kellelt teenust ostab?

Eesti haigekassa ostab teravishoiuteenuseid kolme liiki lepingupartneritelt: esmatsandi arstiabi teenus ostetakse perearstidelt; eriarstiabi ja hooldusravi teenuseid haiglavõrgu arengukava haiglatelt ja teistelt teenuseosutajatelt.

„Eriarstiabi ja hooldusravi teenuste ostmiseks sõlmime lepingud haiglavõrgu arengukavasse kuuluvate haiglatega. Peale selle sõlmime kord kolme aasta jooksul täiendavad teenuse osutamise lepingud avaliku konkursi tulemusel valitud partneritega,” ütles haigekassa avalike suhete juht Katrin Romanenkova. „Täiendavad lepingud on vajalikud, et tagada elanikele raviteenuste piisav kättesaadavus.”

Romanenkovi sõnul kehtivad kõigile teenusepakkujatele ühtsed nõudmised, olenemata sellest, kas kliendi ravikulud katab riiklik ravikindlustus või tasub ta need ise,” lisas ta. ●



Peeter Padrik (vasakult), Tiia Jugaste, Madis Rahu, Peeter Viidebaum, Mihkel Mardna ja Aare Märtson tegelevad ka ettevõtlusega. Fotod: Aldo Luud, Elisa Taimre, Taavi Arus, Arno Mikkor, Tiit Blaati, Raivo Tasso

Ilukirurgid võtsid kopsakaid dividende

Eestis ilukirurgiaga tegelevad ettevõtted on edukad ja maksavad omanikele üldiselt kopsakaid dividende.

Ilmekas näide on juba kolmandat kummet Tartus tegutsev AS Clinica. Kuigi Peep Pree enamusosalusega ettevõtte müügitulu mullu veidi kahanes 256 639 eurolt 248 066 eurole, siis ettevõtte kasum kasvas pea poole võrra 71 821 eurolt 104 224 euroni. Ettevõtte maksis 100 000 eurot dividendideks.

Tallinnas tegutsev ning Margus ja Katrin Krüünvaldile kuuluv osaühing Ars Medica eelmise aasta majandusaasta aruanne on veel esitamata. Varasemaid aruandeid uurides selgub, et 2011. aastal suudeti käivet kasvatada pea poole võrra 415 000 eurolt 619 000 euroni. Samamoodi kasvas poole võrra ka puhaskasum 219 000 eurolt 344 000 euroni. Dividendidena otsustas ettevõtte omanikele välja maksta 200 000 eurot.

Jüri Kullamaale kuuluv Plastilise Kirurgia OÜ ei ole samuti oma aruannet esitanud. Eelnevatest nähtub, et 2011. aastal oli ettevõtte käive 695 000 eurot ja kasum 174 000 eurot.

Seevastu Brit-Carmen Norlani juhitud Christinas Clinic, kes on omaniku peitnud Ameerika Ühendriikides varjuva Medical LLC taha, ei ole juba aastaid aruandeid esitanud.

Padrik kinnitab, et muude projektidega tegelemine ei sega tema tööd kliinikumis.

onkoloogia kliiniku direktor, onkoloog Peeter Padrik, kes on füüsilisest isikust ettevõtja, aga ka kolme osaühingu omanik. Neist üks, OÜ Persoonaalmeditsiin suurendas käivet 334%. Kuigi protsent tundub vägev, siis summad ei ole. Aastaga tõusis müügitulu 4500 eurolt 19 500 euroni. Padriku teine ettevõtte, biomeditsiinalaste teadusuuringutega tegelev Art Med sai 12 000-euro-

gud avaliku konkursi tulemusel valitud partneritega,” ütles haigekassa avalike suhete juht Katrin Romanenkova. „Täiendavad lepingud on vajalikud, et tagada elanikele raviteenuste piisav kättesaadavus.”

Romanenkovi sõnul kehtivad kõigile teenusepakkujatele ühtsed nõudmised, olenemata sellest, kas kliendi ravikulud katab riiklik ravikindlustus või tasub ta need ise,” lisas ta. ●

Tuntud nimed, tuhanded eurod

●● Tartu ülikooli kliinikumi traumatoloogia ja ortopeedia kliiniku juhataja Aare Märtson on juba aastaid pidanud koos kolleegide Tiit Haviko ja Mart Parvega erakliinikut Tipparst. Selle Tartus, Vaksali tänaval asuva praktilise mullune käive suurenes 119 000 euroni tunamullusest 108 000 eurolt. Samal ajal vähenes ka kahjum tublisti, 46 500 eurolt 5600 euroni. Dividendide hinnatud tohtrid endale tänavu ei määranud, varasema kahe aasta jooksul on nad välja maksnud kokku 32 000 eurot.

●● Tallinnas ja Tartus kliini-

kut omava Laservisiooni omanikud keskhaigla silmakliiniku arst Tiia Jugaste, Tallinna lastehaigla endine tohter Tiina Pakosta ja kaks nende Soome partnerit määrasid endale tänavu dividendideks 120 000 eurot – üsna tavapärane summa, kaks viimast aastat on arstid maksnud endale 130 000 eurot dividende. Kui firma käive on kahe viimase aasta jooksul küündinud miljoni euro kanti, siis kasum üle 200 000 euro.

●● Peeter Viidebaum töötab PERH-i näo- ja lõualuukirurgia üksuse juhatajana. Tal on 25% osalus ka PERH-i kõrval asuvas

näo-lõualuukirurgia keskus. Nagu ka tema kolleegidel Hamor Kahal, Mart Maidveel ja Airi Sokul. Ka Sökk ja Kaha on regionaalhaigla tohtrid. Aastaga suurendasid kogenud arstid osaühingu käivet kuue tuhande euro võrra 232 000 eurole, kasumit teeniti 40 500 eurot ehk 25 000 eurot tunamullusest rohkem. Kui 2011. aastal määrasid arstid endale 65 000 eurot, mullu 40 000, siis tänavu samuti 40 000 eurot dividende. Firma sai haigekassalt mullu 68 961 eurot ning praegu ehitab ettevõtte endale uusi ruume.

a

ARVAMUS

AJALOOST

Ideed ja emotsioonid, ajaloo esmane, kõige objektiivsem tõukejõud, jäetakse üldjuhul uurimise alt kõrva-le, nimetades seda kelmikalt hoopis subjektiivseks.

TARTU ÜLIKOOLI KIRIKULOO TEADUR **MARJU LEPAJÕE** (VIKERKAAR)

PUHKUSTEST

Kõik riigipead on lähtunud põhimõttest, et presidendi ametiaeg ja puhkus pole ühitavad. VABARIIGI PRESIDENTI KANTSELEI AVALIKE SUHETE OSAKONNA JUHT **PIRET PERT** (EESTI EKSPRESS)

ÕPPIMISEST

Ei saa olla laomees, müüja, hambaarst või mis tahes ameti pidaja, kui sa ei oska töötada arvutiga ning kasutada oma erialal vajalikke programme. **PRIIT HÖBEMÄGI** (DELFI)

ÄÄREMAADEST

Inimesed ei lähe maalt ära ainult sellepärast, et seal pole ettevõtteid, vaid ka sellepärast, et pole koole. MAJANDUSTEADLANE **VIKTOR TRASBERG** (ERR)

HIINA majanduskasv on aeglustunud, kuid ometi tõus jätkub

Hiina tõusu on keerukas väärata



Tõnis Märton

Tartu ülikooli ajaloodoktorant

Hiinast on suhteliselt kiiresti saanud majanduse poolest Ameerika Ühendriikide järel teine riik maailmas. See, et ta tõuseks maailma kõige suuremaks majanduseks ning tõukaks troonilt pikalt valitsenud USA, on ainult aja küsimus. Seda loomulikult eeldusel, et ei sekku mingi väärastatu jõud, mis muudaks ajaloo kulgu.

Palju on ennustatud ka Hiina majanduse kriisi, kuna lõpmatult 10% aastas kasvada ei ole lihtsalt võimalik. Või vähemalt ei ole majandusajaloos sellist pretsedenti.

Paaril viimasel aastal ongi Hiina majanduse kasvutempo langenud alla 10%. Siiski tuleb märkida, et suured vapustused ajaloo (näiteks maailmasõjad või suur depressioon) ei ole toimuvaid protsesse palju muutnud – kui, siis ainult lühiajaliselt kiirendanud

või aeglustanud pikemaajalisi tendentse.

Hiina tõus maailma üheks juhtiva majandusega riigiks (õigemini oma positsiooni taastamine) on pikemaajaline protsess, mida majanduskriis või mõni muu vapustus võib ainult aeglustada.

Briti majandusajaloolane Angus Maddison (1926–2010) on arvutanud välja maailma riikide sisemajanduse kogutoodangu muutuse aastatel 1–2008. Tema tohtu töö alusel on hea analüüsida majandusajaloolisi protsesse. Maddisoni arvutustele toetudes võib öelda, et aastal 1850 oli Hiina maailma suurima majandusega riik (samuti nagu ka aastal 1820, aga mitte enam aastal 1870). Seda, et majandusli-

1850. aastani oli Hiina maailma suurim majandus, aga mitte enam 20 aastat hiljem.

kult jõukas, aga poliitiliselt ja sõjaliselt suhteliselt nõrk isolatsioonistlik Hiina kaotas oma rikkuse, kiirendas Suurbritannia imperialistlik välispoliitika. Tegu oli pikema protsessiga, mis laostas Hiina ja tegi Suurbritannia väga rikkaks ning mõneks ajaks majanduse poolest maailmas domineerijaks.

Tänapäeval on majanduslik ja poliitiline võim paljude käsi käes nähtused. Ent näiteks 1850. aastal, kui Hiina SKT moodustas peaaegu kolmandiku kogu maailma SKT-st, ei olnud Hiina poliitiline mõjuvõim arvestatav. Isolatsioonistlikku poliitikat ajas tollal ka kasvav majandusvõim USA. Seoses tehnika arengu ja üha suurema globaliseerumisega võib praegusel ajal öelda, et isolatsioonistlikke suurriike enam ei eksisteeri.

India möödub Hiinast

Ka tagasi maailma majandusliidri rolli poole liikuv Hiina on välispoliitiliselt järjest aktiivsem, tekitades hirmuvärinaid Venemaal ja Jaapanis, aga ka USA-s. 21. sajand on kuulutatud Aasia sajandiks peamiselt just Hiina tõttu.

Kuidas käitub Hiina maailma nii majandusliku kui ka poliitilise liidrina, saame varsti näha. Eeldatavalt kujuneb Hiina domineerimine suhteliselt pehmeks, kuna nii sisemine kui ka väline surve demokratiseerumiseks ja ka näiteks inimõiguste suuremaks austamiseks kasvab koos jõukuse kasvuga. Ühtlasi on kindel, et Hiina majandus ei jää kõige võimsamaks alatiseks, vaid loovutab oma koha suure tõenäosusega Indiale, nagu seda on teinud kõik eelnevad suurmajandused. ●

MITMIKKODAKONDSUSE keeld on oluline printsiip

Lapse kodakondsuse valib vanem



Ruth Annus

siseministeriumi migratsiooni- ja piirivalvepoliitika osakonna juhataja

Riigikogu liikme Jevgeni Ossinovski viidatud probleem Eesti Päevalehes (18.7), et bürokraatlikud augud seaduses jätavad kümned lapsed ilma Eesti kodakondsusest, vajab selgitamist.

Tuleb meelde tuletada, et Eesti kodakondsuspoliitika on kogu taasiseseisvumise aja olnud konservatiivne ning üks aluspõhimõte olnud ka see, et seda ei muudeta.

Olulise printsiibina on kodakondsuspoliitikas sees ka keeld olla Eesti kodanikuna mõne teise riigi kodanik. Mis puudutab alaealisi, siis on üldtunnustatud, et vanematel on õigus ja kohustus lapse eest hoolitseda ja lahendada temaga seotud küsimusi. Seega on vanematel ka otsustusõigus, millise riigi kodakondsuse nad oma lapsele võtavad, kui nad niisuguse valiku ees seisavad.

Sünniga omandab Eesti kodakondsuse laps, kel-

le vanematest vähemalt üks on tema sünni hetkel Eesti kodanik. Võimalus saada Eesti kodakondsus vanemate taotlusel on aga sellel lapsel, kelle vähemalt üks vanem saab Eesti kodakondsuse naturalisatsiooni korras.

Vanematel on kohustus lahendada lapsega seotud küsimusi ja lapse eest hoolitseda.

Samuti antakse lihtsustatud korras Eesti kodakondsus lapsele, kes on Eestis sündinud ja kelle vanemad on määratlemata kodakondsusega. Selle eesmärk on tagada lapsele võimalus saada elukohariigi kodakondsus, sest ükski teine riik ei pea teda oma kodanikuks.

Vanemad peavad arvestama kehtiva mitmikkodakondsuse keeluga.

Kui aga lapse vanemad otsustavad võtta oma lapsele peale Eesti kodakondsuse veel muu riigi kodakondsuse, peavad nad arvestama meil kehtiva mitmikkodakondsuse keeluga. Nii loetakse naturalisatsiooni korras Eesti kodakondsuse saanud laps kodakondsuse kaotanuks seoses

teise riigi, sealhulgas Vene Föderatsiooni kodakondsuse saamisega.

Taotledes lapsele kõigepealt Eesti kodakondsuse ja seejärel teise riigi, sealhulgas Vene kodakondsuse, jätavad vanemad oma lapse ilma Eesti ja ka Euroopa Liidu kodakondsusest. Sõltumata sellest, kas otsus tehti teadmatusest või lootuses luua lapsele soodsamaid võimalusi, on vanemad teinud oma lapsele tegelikult karuteene, sest nende laps osutub oma elukohariigis välismaalaseks.

Taastada saab täisealisena

Siiski on lapsel võimalus uuesti Eesti kodanikuks saada. Meil on igal isikul, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse alaealisena, õigus selle taastamisele, kui ta loobub teise riigi kodakondsusest.

Õigus ja kohustus teha otsuseid lapse eest paneb vanematele väga suure vastutuse, sest nende tehtud otsused võivad tuua lapsele kaasa ebameeldivaid üllatusi. Selleks, et teha otsuseid vastutustundlikult, peavad vanemad enne otsuste tegemist välja selgitama, mis sellise otsusega kaasneb. Usaldusväärseid selgitusi saab vajadusel ametiasutusest nii kohapealt kui ka kirja teel. ●

Varem samal teemal:

Jevgeni Ossinovski:
„Kui riik võtab lastelt kodakondsuse“ 18.7 EPL

HILLAR METSA METSIK MAAILM



VASTUKAJA

Veel noorte tööpuudusest

●●Enamik statistilisi näitajaid on isoleeritult võetuna väheinformatiivsed või isegi eksijäreldusteni viivad. Noorte olukorrast tööturul saab parema ettekujutuse siis, kui peale tööpuuduse määra vaadata, kui palju ühes või teises riigis noori üldse majanduslikult aktiivsed on ja kui palju noortest omab tööd. (Vt Erik Aru: „Noorte töötus on suur näiliselt“ 15.7, EPL).

Nii osaleb Lääne- ja Kesk-Euroopas töötus (töötav või otsib tööd) keskmiselt 42,5% noortest ja kõikidest noortest töötav siin kesktlääbi iga kolmas inimene.

Noorte osalemine töötus varieerub riigiti Slovak-

kia 17,6%, Ungari 25,8% ja Luksemburgi 26,2%-ist kuni Islandi 75,6%, Hollandi 70% ja Taani 64%-ni; tööl käimine aga Kreeka 13,1%, Hispaania 18,2%, Itaalia ja Ungari 18,6%-ist Islandi 65,8%, Hollandi 63,3%, Šveitsi 61,7% ja Taani 55%-ni.

Eesti oma noorte 41,7% osalemisega töötus ja 32,7% töötavate noortega sobib päris hästi keskmise eurooplase rolli. Suurima noorte töötusega maades – Hispaanias ja Kreekas – on noorte osalemine tööturul Euroopa keskmisest tagasihoidlikum, 38,8% ja 29,2%.

Kui Hispaania ja Kreeka noored osaleks tööturul

sama töökohtade arvu juures sama aktiivselt kui keskmine eurooplane, oleks seal noorte tööpuuduse määr veel kõrgem. Kui aga ühel päeval muutuks Eestis noorte tööturul osalemise määr võrdseks Islandi omaga, tõuseks meil noorte tööpuuduse määr 56%-ni. Kuid tähtsam on mõelda, kuidas on Island, Šveits ja Holland osanud elu korraldada nii, et seal teevad kaks kolmandikku noortest tööd. Ja ka sellele, milline seos nende riikide erilisel suure majandusliku jõukuse ja noorte töötamise vahel võib olla.

Refereeritud LHV finantsportaalist. **Heido Vitsur** LHV majandusekspert

HARIDUSEST	NAISTEST	BUUMIPERIOODIDEST	ÖNNEST
Ma pigem räägiks haridussüsteemist tervikuna, aga mitte isikliku näite varal.	Uus tõendusmaterjal paljastab üllatuse. Pelgalt naissoost pereliikmete juuresolek – isegi laste oma – võib olla piisav, et mehi suurema lahkuse poole nihutada.	Spekulatiivsed mullid ei lõpe nagu lühijutustused, romaanid või etendused. (...) Pärismaailmas ei tea me kunagi, kas lugu on läbi.	Statistiliselt kõige õnnelikumad on inimesed kehamassiindeksiga 25–30, ometigi on see piir, kust iga kaalujälgija õudusega põgeneb.
STANDARDI JUHATUSE ESIMEES ENN VESKIMÄGI (EESTI EKSPRESS)	PENNSYLVANIA ÜLIKOOI PROFESSOR ADAM GRANT (THE NEW YORK TIMES)	YALE’I ÜLIKOOI MAJANDUSPROFESSOR ROBERT J. SHILLER (PROJECT SYNDICATE, 2013)	PSÜHHOLOOG TIINA JÕGEDA (EE)

KÜSITLUS: kas riigieksami lävendi langetamine 20 punktilt ühele punktile paneb õpilased vähem pingutama?

Üks punkt on häbiasi



Eha Hergauk

Kristiine gümnaasiumi ajalooõpetaja

Õpetajate ringis ja mujalgi tutvusringkonnas oleme seda riigieksami ühepunktise lävendi küsimust arutanud ja – eks ta ikka üks häbiasi on.

Mida ma siin siis kontrollin, kui kirjutad nime peale ja ongi üks punkt käes ja eksam tehtud. Minu arvates

on kogu sel praegusel tegevusel (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmisel-toim) vastuolu sees. Tahetakse justkui teha tugevat gümnaasiumit, vähendada nende arvu, aga siis järsku saab gümnaasiumi lõpetada ilma mingite nõudmisteta, rohkem nagu kohalkäimise eest.

See ühe punkti asi ju oli juba kunagi, aitab küll. Loomulikult võtab nii madal lävend mingisuguse seltskonnajaoks maha põhjuse pingutada. Eriti laisemate puhul.

Ma ei mõista, milleks on vaja kogu aeg haridust reformida ja põhikooli- ja gümnaasiumiseadust uuendada. Keegi saab ilmselt näidata, kui palju ta tööd teeb.

Kogu selle viimase aja palgatõusu-jutu peale on minu palk näiteks hoopis langenud.

Madal lävend devalveerib haridust



Küllike Lõhmus

Rannu keskkooli emakeeleõpetaja

Nii madal lävend devalveerib hariduse täielikult. Üks punkt, mis nüüd on osutunud eksami sooritamisel piisavaks, on ju kunagi juba olnud lävendiks. See oli suur õpetajate protestiallikas. Mäletan ju seda aega, ma olen keskkoolitasemel õpetanud üle 25 aasta. Piisas, kui kirjutasid tööle nime, koodi,

pealkirja. Aga ei ole vist Eestimaal kombeks ajaloost õppida. Eesti haridus ei lähe enam ametnikele korda.

Ka 20 punkti, mis siiani oli lävend, on liiga madal. Inimene teab ju ainult 20% küsitust. Mõistlik lävend on ikka 40–50% küsitust. „Kolme” ei saa ju tasemetöös kätte, kui alla poole on tehtud.

Kindlasti on neid, kes ei kavatsegi edasi õppima minna ja piirduvad keskharidusega. Neile piisabki ühest punktist. Aga neile anname edaspidi samasuguse diplomi kätte kui neile, kes kolm aastat gümnaasiumis rügasid.

Kõik ei pea ju saama keskharidust. Võib ka kutsekooli minna. Mis siis tulevikus saab, kui noori veel vähemaks jääb? Kui sooja õhku suust välja ajab, siis kogume aga kõik ülikooli kokku?

Madalam lävend on kasulik



Karl Andreas Sprenk

Eesti õpilasesinduste liidu juhatuses aseesimees

Kevadisel üldkoosolekul võtsime õpilasesindustega vastu seisukoha, mis puudutas nii tasemetöid kui ka põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimusi.

Me pooldame igati ühe punkti nõuet. Me näeme, et see vähendab õpilaste pinget eksamiperioodi ajal. Praegu on näha, et paljude eesmärk on saada 50 punkti kätte. Aga me leiame, et kui jätta nõue ühe punkti peale, siis selle võrra on neil motiveeritus parema tulemuse nimel pingutada suurem.

Kardetakse, et 20 punkti nõude kadumisel kaob õpilastel pingutusmoment ära. Seevastu leiame, et pingevabam eksamiperiood soodustab just paremaid õpitulemu-

si. Meie jaoks on eelduseks, et õpilasel on motivatsioon ja tahe õppida.

Muudatus vähendab riski, et eksam saab gümnaasiumi lõpetamisel takistuseks. Me ei soovi olukorda, kus õpilane on kolm aastat saanud väga häid tulemusi ja just sel viimasel päeval ütleb tal närv üles või eksam lihtsalt ebaõnnestub ja seetõttu jääb kool lõpetamata.

Matemaatika on praegu vabatahtlik ja seal on ikka neid, kes seda 20 punkti ei saavuta. Kui see oleks kohustuslik koos 50 punkti nõudega, väheneks sooritanute arv. See on ohumärk.

Kui meil on ettemääratud eksamid, on ühe punkti nõue mõistlikum. Kui on õpilasel võimalik valida eksameid ainetes, milles ta on tugev, võib mõelda kõrgema miinimumpiiri peale.

Praegu kohtab seda, et õpetajad suunavad stiilis „seda on iga aasta eksamil küsitud, seda peab teadma”. Edaspidi võiks hakata rohkem tähelepanu pöörama sellele, et peaks ainet omas tempos põhjalikumalt avama, mitte ainult orienteeruma sellele, mida eksamil võidakse küsida. Muutusest võib tulla positiivne mõju õpikvaliteedile.

2013. aasta riigieksamite tulemused eesti keele, matemaatika ja ühiskonnaõpetuse eksami põhjal

EKSAM	OSALEJATE	< 10% MAKSIMUMIST		< 20% MAKSIMUMIST		< 30% MAKSIMUMIST		< 40% MAKSIMUMIST		< 50% MAKSIMUMIST	
	ARV	ARV	%	ARV	%	ARV	%	ARV	%	ARV	%
eesti keel	7923	3	0,0	48	0,6	274	3,5	838	10,6	1928	24,3
matemaatika	3417	78	2,3	250	7,3	503	14,7	835	24,4	1200	35,1
ühiskonnaõpetus	5650	2	0,0	12	0,2	97	1,7	371	6,6	997	17,6

Allikas: Sihtasutus Innove

Enamikku motiveerib kõrgkool



Rain Vellerind

Tallinna reaalkooli füüsikaõpetaja

Kui motiveeritud õpilased riigieksamit tegema on, sõltub kõige rohkem sellest, kas tal on selle

tulemust kõrgkooli saamiseks vaja või mitte.

Enamik õpilasi on teinud oma valiku kindlasti teadlikult eesmärgiga saada igal eksamil maksimaalselt hea tulemus ja luua kõrgkooli astumiseks võimalikult hea platvorm.

Aga kindlasti on ka erandeid.

Senise süsteemi järgi tekis osal õpilastel ettenähtud eksamite hulka mõni, mida tulevikusammude astumisel vaja ei läinud. Eks neid saab võtta kergemalt (loe: pingutada 20 punkti vääriliselt). Eeskätt puudutab see nn

kohustuslikku paketti: matemaatikat ja emakeelt. Õpilase enese valitud eksamite hulka võib sattuda ka mõni loodetavasti lihtsam aine, eesmärgiga saada vajalik eksamite arv kokku. Ka sellisel juhul ei ole motivatsiooni maksimaalselt pingutada.

Koolide pingeridade koostajaid sellised piasjad muidugi ei morjenda.

Tõsiteaduslikult tuuakse näiteid hiilgavast tõusust riigi tippu või vastupidisest langusest mõnes konkreetses õppeaines, andmata aru, et väikekoolide puhul (ja neid on enamik) kujundab selli-

se „statistiliselt usaldusväärse näitaja” sageli üks õpilane. Avalikkus on selle meedia visatud konksu mõnuga alla neelanud ja võtab esitavaid koolide edetabeleid täiesti tõsimeelselt, arvestamata koolide erisusi (õpilaste arv, valikuvõimalused, õppesuunad, omandisuhet, jne).

Sama objektiivse ja õiglaselt võrreldava pildi saaksime, kui võrdleksime Jamaika sprindikoondise, Eesti suusakoondise, Kükametsa kilvaklubi ning Jüri näiteringi keskmiseid 100 meetri jooksu aegu. Teadus missugune!



Maie Tuulik

pedagoogikateadlane

Õpimotivatsioon ei sünni kaasa, seda on vaja maast madalast „piitsa ja prääniku” abil kasvatada. Mida väiksem on laps, seda rohkem vajab ta väljastpoolt tulevat ergutust. Teadli-

kumad vanemad hoiavad oma lapse õppimisel „silma peal” ja nad saavad hakkama.

Ma näen ohtu hoopis selles, et ilmselt kasvab hüppeliselt nende laste hulk, keda õpetaja ei suuda ohjeldada. See aga mõjub laastavalt klassi „vaimule”, õppida ei saa ka need, kes seda tahaksid. Väljapääsu pakuvad tasulised erakoolid, aga lihtsate inimeste kõhna rahakoti ees on see tee kinni.

Kas tõesti ei mäleta seadusetegijad oma kooliaega? Kas tõesti pole neil endil lapsi, et oma mälu värskendada? Ja veel tahan ma küsida: miks me räägime ühe punkti puhul veel mingist lävendist? See on nonsens, õelgem otsesõnu, et käige pealegi koolis, aga õppi-da pole seal küll vaja.

PALJU VÄLISMAALASI

Festivali teatel on vähemalt kolmandik publikust välismaalased, kellest lõviosa on muidugi eestlased. Publiku seas on ka palju leedulasi ja venelasi.
TVNET.LV



PALDIES, POSITIVUS

„Paldies (aitäh) Positivusele suurepärase kõrvapaitamise eest. Suurepärase festival. Aga ärge unustage, 2/3 Pussy Riotist on endiselt GuLAG-is.”
Toomas Hendrik Ilves Twitteris

ARENGUMAA TUNNE

Balti riikide suurimat festivali võiks tuledemängu ja üldise atmosfääri poolest võrrelda Helsingi Flow festivaliga ning külalised ei lasknud tuulel tuju rikkuda. Peol on aga omad puudused, nendib Soome lehe Ilta Sanomat ajakirjanik.

„Kõigi inimeste peale on kõigest kolm dušši ja vett saab osta ainult pudelist,” kurtis reporter Jenni Ala-Luhtala. „Tunne oli, nagu viibiksid arengumaal.” ILTA-SANOMAT

Eestlaste lühivisiit P

Eesti Päevaleht käis lätlaste Positivuse festivalil ja tõdes, et selle kõige ägedamad bändid olid Eesti omad. Veelgi enam, eestlasi esindas Lätis meie president ja korda kaitses ka Eesti politsei. Enamik festivalikülalistest olid inimesed, kelle tavaline olemise rütm asendus mõneks päevaks mändidealuse Positivuse vabariigi elukorraldusega.



Reede keskpäeval Tallinnast välja sõites on teeääres näha ainult üht hääletajapaari, kelle käes oleva pappsildi ühele poole on kirjutatud „RIGA” ja teisele „POSITIVUS”. Alles nüüdsama näpu püsti ajanud Marju Eestist ja James välismaalt saavad ilmselt kohe peale – konkurents on väike, järgmised hääletajad hakkavad silma alles Varbola teeotsal.

„Ma ootasin, et siin seisab kümneid inimesi, Positivuse silt käes,” märgib fotograaf Eero veidi pettunult. „Eestlane on ikka vist rikas ja sõidab autoga,” tõdeme.

„Lugesin, et ilmateade andis nädalavahetuseks väikse tormihoiatuse,” teatab Eero veel. Tõepoolest: festival töötab tulla äärmiselt sademetorohke ja tuul peaks Läti rannikul kerge tornaado mõõtmed välja võtma.

Autos tuleb radiost just eelmiste aastate Positivusele pühendatud saatetund, kus mängitakse festivalil läbi aegade parimatest parimate ülesastujate lugusid. Keda me siis sel aastal kõige rohkem ootame? „The xx, vist, aga see on ju pühapäeval,” peab nukralt nentima, et meelisbändi tuleb lavale põhimõtteliselt ööl vastu esmaspäeva ja see teeb tööinimese jaoks elu keeruliseks. Küll aga leiame kõik, et Positivusel on võimalik põhimõtteliselt kõik praegused Eesti kuumemad bändid ära kuulata – Elephants from Neptune’ist Iiriseni.

Eesti bände võib festivali jooksul näha kõigil lavadel, avatud on Tallinn Music Weeki telk. Avapäeva õhtupoolikul tervitab siin külalisi koguni Eesti president Too-

mas Hendrik Ilves koos festivalipealiku Girts Majorsiga. Lätlased vabandavad, et nende president ja kultuuriminister ei ole kohale tulnud, peaminister oleks küll tahtnud, aga ei leidnud selleks aega. Eestlaste jaoks ju teada-tuntud melomaani ja rokk-kontsertide külastaja Ilvese visiit on lätlaste jaoks lausa nii põnev, et järgmisel päeval ilmub festivalileht pühendab meie presidendile lausa esikaaneloo.

Lätlased saavad hakkama

Tumedat õlut rahuloleval meelel rüüpä president on siia tulnud eelkõige selleks, et kuulata paari tunni pärast esinevat briti rokkbändi Palma Violets, nii et tähtsate ninade kõned on meeldivalt lühidad. Ilves väljendab heameelt, et lätlased – erinevalt meist – sellise ürituse korraldamisega majanduslikult hakkama saavad. Majors ütleb lohutuseks, et Eesti indie-muusika on Läti omast paremal tasemel.

Tal on ilmselt õigus. Läti bändidest jäävad kahel pealaval tõesti silma ainult keskealised klassikud. 1980-aastaste poplegend Zodiaks pakub kokteili Kraftwerkist, Ramsteinist ja nõukogudeaegsest levimuusikast, milletaolist võib veel kuulda mõnes Balti jaama baaris. See ei ole mõnitus, tegelikult on elamus üks esimese õhtu huvitavamaid. Latvian Blues Bandi nimi kõneleb enda eest.

Pienvedēja piedzīvojumi – tõlkes piimaautode seiklus – kõlab muusikaliselt nagu Dagö, ainult et karedama saundiga. Pärastlõunal suurusel teisel laval esinevad 40. aastates kolmik suudab igatahes läti igas vanuses kuulajad nii kaasa elama panna, et mõtteisse tuleb paralleel, justkui annaks Smilers mõne väikelinna laululaval kontserti ja rahvas lausa hullub.

Folkansambel Jauns Mēness paistab olevat tõsine kultusbänd, tuhandetest

inimestest koosneva publiku kaasalaulmine kostab kilomeetri kaugusele telkimisplat-sile. Välismaalasel on nendel kontsertidel ehk pisut kohatugi tunne. Tegu on intiimsus-hetkedega, mis ei ole mõeldud meile jälgimiseks – nii, nagu me ei lähe segama neid kaht noort töötajat, kes videviku saabudes infoleti taga ennas-tunustavalt üksteise huulte ja kehade külge liubuvad.

Eesti bändid aga üllatavad positiivselt. Eriti tasub esile tõsta Paabelit, Elephants from Neptune’i ja Sibyl Vane’i live’e, mis on väga populaarsed ja millele rahvas eriti kaasa elama asub. Ehk siis toimub tõeline sünergia rahva ja bändide vahel. Parim üllatus on Sibyl Vane, mis pakub vohava hipsterluse taustal meeldivalt konservatiivset, tempokat rokkmuusikat. Kui palju meil on üldse asjalikke naiski-tarriste, oma bändi *frontman*’e? Lea Liitmaa, Lenna Kuurmaa ja nüüd ka „sibüll” Helena Randlaht.

Kõige n-ö tähtsam Eesti artist on sel aastal Positivusel Iiris, kes astub üles reede õhtul pealaval. Tõsi küll, see ei ole nii paksult inimesi täis, kui õhtuste välismaabändide ajal, kuid tubli paari-kolmetuhande toetajaskond on Eesti-Jaapani multifilmikan-gelannat-poptähte vaatamas. Iiris kannab peas kahe suure lillega peachet, millega ta meenutab printsess Leiat „Tähesõdade” filmisaagast, leeb tüdruku karmimat poolt reedab ogadega nahkkaelahe. Iiris tõmbab oma publiku korralikult käima ja kui ta korraks jääb täiesti üksile suurele lavale, suudab ta selle oma hääle ja, mis veelgi olulisem, kohaloluga ära täita. Kangesti tahaks Iirise puhul paralleeli tõmmata Björkiga. Tekib ainult küsimus, miks Iiris juba sellistel lavadel ja festivalidel nagu Roskilde ei esine.

Välisesinejatest jääb kindlasti kõige eredamalt meelde



-1- Suurel laval tekitas hiiglasliku tantsusaali Kanada Crystal Castles. -2- Eestlastest tegi vingema etteaste Iiris. Ootame teda juba suurematele lavadele! -3- Sigur Rós lummab oma ebamaiste helidega. -4- President Ilves kuulamas briti indie-rokkareid Palma Violets. -5- Positivuse vabariigi üks põhielemente – Salacgrīva mändid. -6- Tänavuse festivali ilma märksõna oli erakordselt tugev tuul, eriti rannas. -7- Festivalinautijad kauniste lillepärjadega.

Fotod: Eero Vabamägi

Festival töötab tulla sajune ja tuul peaks kerge tornaado mõõtmed välja võtma.

Läti president kohale ei tulnud, peaminister tahtis küll, aga ta ei leidnud aega.

laupäeva õhtul publikut täiesti oma lummusesse võluv Sigur Rós. Müstiline. See Islandi bändi kontsert haarab endasse täiesti – olgugi, et lugusid kaasa otseselt laulda ei saa, sest saareriigi kavalpead on kirjutatud laulusõnad väljamõeldud, otsekui haldja keeles – nii möödub see poolteist tundi suures intensiivsuses helide-valguse ühtlases virvarris, millest välja tulemine jätab esialgu tühja tunde sisse, paar sekundit hiljem aga täitub keha ja meeled rahuloluga. Midagi justkui loksus paika.

Hoopis teisest mastist esineja on Kanada elektro-duo Crystal Castles, kes toob Salacgrīva mändide keskele tükikese Berliini või mistahes suurlinna vana tehasehoone, valguskiired ja minimalistlikud helid ning korraks on tunne, et tantsid koos mitmetuhande inimesega reivil. Plaatinablond lauljanna on igati fem-

me fatal, musta värviga huuled lonksavad aeg-ajalt Jack Danielsi ja võtavad sigaretist mahvi, et siis jälle edasi laulda. Live’is päris äge elamus, aga kas selle bändi muusikat ka kõrvaklap-pidest kuulaks, ei ole kindel...

Tolerantsuse trenn

Aga elu ei pulbitse Positivusel muidugi ainult kontserdilavade peal ja ees. Ametlik ja suurim, tuhandeid inimesi majutav laagripplats asub neist kiviviske kaugusel heinamaal. Telgid pannakse korraldajate sätestatud tänavate ja kvartalite alusel püsti üsna juhuslikult, sinna, kus hetkel mugav tundub. Siis juhuslikkuse lõppeb ja nüüd on sul mõneks päevaks kindlad naabrid. Kui nad osutuvad väga närvesöövateks, võid muidugi ümber kolida, aga sa ei koli, infrastruktuur on sinu ümber juba tsementerunud ja rapsida oleks ebamugav. Isegi sellega, et rühm umbes kaheksateistkümnendaastaseid läti noorukeid kasutab kaasavõetud megafoni esimesel ööl „ametlike teadaannete” tegemiseks ja Village People’i

BÄNDID JÄID ESINEMISTEGA VÄGA RAHULE

„Eilne kaasalaulmiskontsert I Love You laval oli täiesti võimas, aitäh! Saime just teada, et oleme kogunud laulule „What’s My Name” 22 000 vaatamist.”
Sibyl Vane Facebookis

„Ilus jalutuskäik Läänemeres Lätis. Suurepäraseid inimesed. Unustamatu sõu.”
Imagine Dragons Facebookis
„Teine päev Positivusel: nägin Sigur Rósi, Imagine Dragonsit,

C2C-d, Charli XCX-i; kõik olid vaimustavad.” **Iiris Twitteris**
„Täna teid, Positivus! See oli uskumatu...”
Noah and the Whale (pildil) Twitteris



MÕÕDUKALT RIKKUMISI, ÜHEKSA INIMEST HAIGLAS

Läti politsei avastas festivalil esimese päeva jooksul 21 ja teisel päeval 23 õigusrikkumist. Kriminaalmenetlust on alustatud seitsmel juhul, registreeritud on rekordilised neli vargust.

Kiirabi toimetas haiglasse üheksa Positivuse külastajat. Tõsiseid õnnetusi ei esinenud, traumasid juhtus käte, jalgade või kõrvade-ga. Tihedalt esines ka seede-häireid. **TVNET.LV**

ositivuse vabariiki



muusika võimendamiseks, annab tegelikult kuidagi leppida. Või siis tuleb oma tolerant-sust treenida.

Tegu on tõelise massiüritusega, nii et klišeelik fraas „karvased ja sulelised” ei kõlba rahvahulga kirjeldamiseks kuidagi. Muidugi näeb palju veidraid karaktereid, aga rõhuv enamiku moodustavad tüüpilised inimesed: pereinimesed, tööinimesed, inimesed, kelle tavaline olemise rütm on paariks päevaks asendunud mändidealuse Positivuse vabariigi elukorraldusega. See tähendab näiteks suuremat vajadust kulutada raha, aga ka romantiliste tunnete võimendumist, nii et kallistavaid, suudlevaid ja armastavaid paare on kogu festivaliala täis. Vabanemistunne on ajutine ja illusoorne, ent praegu teeb see inimesed sõbralikumaks.

„Viska viis!” hüüab keegi tundmatu inglise keeles ja lööb ajakirjanikule patsi. Sel-ja taga kommenteerivad teised eestlased, et neile on viimase paari tunni jooksul vähemalt

kuus korda „High five!” hüütud ja vastav tseremoonia läbi tehtud. Peagi kinnistub mulje, et see fraas on tõesti festivali mitteametlik hüüdlause.

Eriliselt vastikuid kohtumisi Positivusel ette ei tule ja vastu hambaid andma ei tiku eriti keegi. Rannas asuva Red Bulli tantsulava juures peaks võimalus narkojoobes inimesi kohata olema ilmselt kõige suurem, kuid sama hästi võib seal lõbutsev rahvas oma energia ja rõõmu saada festivali atmosfäärist endast, omandada „loodusliku pilvesoleku”, mis tekib nii-öelda osmoosi teel, aineid tarvitamata.

Huvitav jälgida

Küll tundub siinseid inimesi kõige huvitavam jälgida. Koos tantsivad 20. sajandi esimese poole härrasmehe moodi riietunud hipster ja tema hoolikalt meigitud kaaslanna hästiistuv triibulises kleidis. Paar arstikitlitega tüüpi, kes kaitsevad käega nagu tuiskliiva eest – jah, ilmaennustus osutub vähemalt selle kerge tornaado kohta tõeks, õnneks on suu-

rem vihm taevakraanidest alla sadamata – seovad need liigutused oma robotitantsuga. Playboy-jänuks riietunud noored neid keerutavad ennast lava ees nii, nagu nemad oleksidki peasinejad, neid jälgiv teismeline Läti poiss on tõenäoliselt nõus.

Vähemalt eestlase pilguga vaadates võib öelda, et Positivus rahaliselt ei nõõri. Kolme päeva pass koos telkimisega maksis 50 euro kanti ehk umbes Rock Summeri ühe päeva raha. Iga alkohoolne jook maksab margist olenemata 1,5 latti (2,14 eurot), küllaltki maitsva ja tervisliku prae saab kätte 3–4 lati (4,2–5,7 eurot) eest. Jääb mulje, et korraldajate eesmärk ei olegi üks kord külastajalt nahk üle kõrvade tõmmata, vaid mõeldakse sellele, et inimesed järgmisel ja ülejärgmisel korral tagasi tulleks.

Ka rahvusvaheline kapital peab end üleval tavatult sõbralikult. Coca-Cola jagab tasuta limonaadi, Laima jagab šokolaadi ja MayBelline'i töötaja kõnnib ringi suure kotiga, kust iga naine tohib ühe küünelapipurgi võtta. Nii et kui õhtu jooksul näeb festivalipildis ka üha rohkem värvitud küüntega mehi, on põhjus garanteeritud massikultuuris, mis sihilikult soorolle ähmastab.

Maksa eurodes

Mis puudutab multikultuursust, siis esimesel kohal on kogu üritusel muidugi läti keel ja teine kuulub kindlalt meile: toidualal on isegi üks eestikeelne lett, kus saab ka eurodes maksta. Üsna sageli kuulub ka inglise ja soome keelt, aga üks suuremaid üllatusi on, kui vähe kohtab siin venelasi. Seda võiks proovida seletada suurrahva konservatiivsusega ja omakeelsesse muusikasse kiindumisega, aga tekib küsimus, miks ameeriklased ja britid Sigur Rósi kuulavad.

Lõpetuseks president Ilvese tõstatatud küsimusel peatudes – kuidas ikkagi on nii, et lätlased sellise üritusega toi-

me tulevad ja eestlased mitte? Vähemalt festivali õlletauas kõlas kõige usutavamalt järgmine teooria: ülbed eestlased ei tule isegi selle peale, et proovida enda peole ka tuhandeid lätlasi kohale meelitada. Pagan võtaks, mõne viimase aja näite varal tundub, et meie korraldajaid ei huvita isegi eestlastele positiivse atmosfääri tekitamine, kusjuures hiljem eelistatakse hinna-, artisti- ja korralduspoliitika muutmise asemel süüdistada publikut.

Lõpuks tuleb muidugi hetk, kus tualeti- ja baarijärjekorrad muutuvad olematuks, telklaager pannakse kinni ja Salacgriva elanikud saavad jälle oma linna tagasi. Täna ajalehe trükkimineku ajaks on see hetk siiski veel mõne tunni kaugusel ja nende ridade kirjutamise ajal pole enamik päeva esinejatest veel lavalegi astunud. Selge on üks: siia tuleme tagasi, veel suurema kambaga ja loodetavasti veel kümme aastat järjest. ●

Vaata rohkem digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Rühm Läti noori kasutab megafoni Village People'i muusika võimendamiseks.

Lõbus rahvas saab energia festivali atmosfäärist endast, mitte mingitest ainetest.

Saaremaale paisatakse sel nädalal grusiinide kultuuridessant

Eile avatud ooperipäeval on kõige suurejoonelisemalt esindatud mägedemaa artistid.

Sirje Vihma-Normet
kultuur@epl.ee

Suvine ooperipealinn Kuresaare tähistas eile oma 450. sünnipäeva. Piduliku juubelikontserdiga avati ka Saaremaa ooperipäevad. Festivali peategelasteks on seekord grusiinid, kes toovad Saaremaale lausa kolme ooperiteatri etendused – Tbilisist, Khuthaisist ja Bathumist.

Gruusiinide külakosti kulminatsiooniks on legendaarse Nina Ananiašvili trupi lühiballettide öhtu 26. juulil, kus tuleb

mesaja inimese – lauljad, pillimehed ja tehnilised töötajad. Dekoratsioonid ja kostüümid tuuakse kohale mitme merekonteineriga. Aava sõnul on Gruusia ooperi tase suurepärane. Näiteks laulab „Attilas” nimiosa Gruusia bass Paata Burtšuladze, kelle igapäevane tegevus solistina kulgeb Metropolitan Opera, Covent Gardeni, Pariisi ja Berliini ooperiteatrite vahel.

Muljetavaldavad artistid

Gruusia balletist saab samuti vaid ülivõrdes rääkida. Erakordne on seegi, et Tbilisi balletitrupi kunstiline juht, legendaarne priimabaleriin Nina Ananiašvili tuleb ka ise Saaremaale. Ka dirigentide paraad on ooperipäeval muljetavaldav: Revaz Javakhišvili, Gianluca Marciano, eestlastest Eri Klas, Erki Pehk ja Andres Mustonen.

Peale Tbilisi riikliku ooperiteatri orkestri musitseerivad festivalil veel Pärnu linnaorkester, Saaremaa sümfooniaorkester ja rahvusoper Estonia Brass.

Kuressaare linna juubeli kõrval tähistatakse ka suurte

Gruusiine saabub üle kolmesaja, dekoratsioonid tulevad mitme merekonteineriga.

ettekandele ka Teet Kase koreograafiaga lühiballett „A Wingless Flight into the Darkness”.

Eesti Kontserdi pressiesindaja Lauri Aava sõnul tuleb Gruusiast Saaremaale üle kol-

Saaremaa ooperipäevad

21. – 28. juuli 2013

Festivali kunstiline juht on Arne Mikk
Ettekandmisele tulevad teosed:

- Donizetti „Lucia di Lammermoor”
- Verdi „Rigoletto”
- Puccini „Madama Butterfly”
- Verdi „Attila”
- Toimub suurejooneline ooperigala „Wagner ja Verdi 200”



Legendaarse Gruusia priimabaleriini Nina Ananiašvili trupp esitab muu hulgas ka Teet Kase koreograafiaga lühiballetti „A Wingless Flight into the Darkness”.

Promo foto

ooperiheliloojate Wagneri, Verdi ja Britteni juubelit. Festivali avapäeval kõlab kõikides Saaremaa kirikutes Martin Kõrberi laul „Ma olen väike karjane”. Ka selles ettevõtmises on peidus märksõna juubel, sest 150 aastat tagasi korraldas seelama Kõrber Sõrvea esimese laulupüha, mida peetakse meie laulupeotraditsioonide alguseks.

Eesti solistid astuvad üles kammerkontsertidel – Heli Veskus laulab aariaid Wagneri ooperitest ja Mati Turi esitab Villem Kapi laululoomingut. Esinema on palutud ka Koit Soasepp, Urmas Põldma ja Aare Saal. Festival lõpeb lastetendusega, kus tuntud solistide kõrval saab oma esimesed publikuristsed ka „Laulukaruselli” finalist Markus Mõttus. Lauljaid saadab Saaremaa sümfooniaorkester, mida dirigeerivad Mattis Mäna ja Kaspar Mänd.

Eesti muusika austajatel tasub 27. juulil minna ka Mustjalale, kus rannakaitse suurtüki laskepesas esietendub Kristjan Kõrveri ooper „Raud-Ants”.

Saaremaa ooperipäevade lõpupeol Vilsandi paadikuuris ja laululaval esineb Eesti rahvusmeeskoor. ●

www.kell10.ee



G. B. Shaw

Mesallianss

lavastaja Roman Baskin

juulis ja augustis

Ohtu mõisa tallisaalis



Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides ja tund enne algust kohapeal.



Tallinna Energiaagentuur

TEATAB

Tallinna Energiaagentuur on Tallinna Keskkonnaameti hallatav asutus. Tallinna Energiaagentuuri tegevusvaldkond on Tallinna linna säästva energiamajanduse planeerimine ja arendamine ning elanikkonna teadlikkuse suurendamine säästva energia valdkonnas.

Oma ülesannete täitmiseks kuulutab Tallinna Energiaagentuur välja konkursi

energeetika peaspetsialisti ametikohale

Tööülesanded:

- Linnapeade Paktist tulenevate ülesannete täitmine, rakendusarvannete koostamine
- Osalemine linna säästva energiamajanduse tegevuskava väljatöötamisel ja koordineerimisel
- Nõustada linna asutusi energiasäästumeetmete rakendamisel
- Elanikkonna teadlikkuse suurendamiseks vajalike infomaterjalide ettevalmistamine ja koolituste läbiviimine
- Energiapäevade korraldamine

Nõudmised kandidaadile:

- Haridus ja töökogemus vastab diplomeeritud soojustehnika (energeetika) inseneri või diplomeeritud kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusinseneri tasemele
- Hea pingetaluvus, kohusetunne, otsustus- ja vastutusvõime
- Väga hea planeerimis- ja analüüsivõime ning süsteemsus tööülesannete täitmisel
- Avaliku esinemise oskus
- Eesti ja inglise keele valdamine kõnes ja kirjas ning vene keele oskus suhtlutasandil
- Väga hea arvutikasutamise oskus

Kasuku tuleb

- Energiaaudiitori kutsetunnistuse olemasolu

Omaltpoolt pakume

- Huvitavat ja arendavat tööd pidevalt muutuvast säästva energia valdkonnas
- Osalemist rahvusvahelistes projektides ja seminaridel

Avaldus (motivatsioonikiri) ja CV saata hiljemalt **5. augustiks 2013. a** e-posti aadressil villu.pella@tallinna.ee Täiendavat küsimusi saab esitada samal e-posti aadressil või telefonil 6404581.

RAAMATUD

Erik Axl Sund

„VARESE-TÜDRUK”

Triloogia Victoria Bergmani nõrkus. Esimene raamat Rootsi keelest tõlkinud Kadi-Riin Haasma 366 lk, pehme köide Kirjastus Varrak

„Varesetüdruk” räägib reetmisest ja sellest, mida reetmine võib inimesega teha. Psühhoterapeut Sofia Zetterlundil on kaks tähtsat patsienti: Samuel Bai, lapssõdur Sierra Leonest, ja Victoria Bergman, naine, kelle hinges on lapsepõlvast saadik suur lahtine haav.

Samal ajal leitakse pöösastest ränkade vägivalda tundemärkidega noore poisi surnukeha. Kriminaalkomissar Jeanette Kihlberg ja terapeut Sofia Zetterlund pööravad sama küsimusega: kui palju kannatusi saab üks inimene teistele põhjustada, enne kui ta koletiseks muutub?

Norman Davies

„KADUNUD RIIGID”

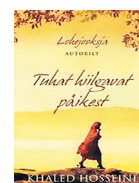
Inglise keelest tõlkinud Tõnis Värnik 912 lk, kõva köide Kirjastus Varrak

Selle raamatu vahendusel tutvume aegade hämaruses suuri tegusid teinud riikide ja nende valitsejatega. Samuti on kõne all veel suhteliselt hiljuti silma paistnud riigid nagu Etruuria või ainult ühe päeva iseseisvust nautida saanud riik Taga-Karpatias.



Eesti lugeja tähelepanu peaks eriti tõmbama Nõukogude Liidu maakaardilt kadumise lugu, mida võib ühtlasi pidada ka Eesti taasiseseisvumise looks, sest Davies tutvustab lugejale nii laulvat revolutsiooni, Balti ketti kui ka pronksajaduri saagat ja sellele järgnenud küberrünnakut.

Khaled Hosseini
„TUHAT HIILGAVAT PÄIKEST”
e-raamat formaat: ePub Kirjastus Hea Lugu



Mariam on vaid viieteistkümnenda-aastane, kui ta püüab mehele temast kolmkümnend aastat vanemale tahumatule ja kibestunud Rashidile ning saadetakse Kabuli elama. Möödub ligi kaks aastakümnet ning Mariami rususasse ellu saabub viieteistkümnenda-aastane Laila, kel on seljataga vapustav tragöödia.

Selgub, et armastuse teed on äraarvamatud ning inimene suudab selle mõjul hämmastava kangelaslikkusega üle saada ka kõige heidutavamate takistustest. „Lohejooksjaga” ülemaailmse kuulsuse saavutanud Khaled Hosseini teine romaan „Tuhat hiilgavat päikest” on ühtaegu tema sünnimaal Afganistani ajaloo kolme aastakümne kroonika ning hingesügavusi raputav lugu perekonnast ja sõprusest.

See romaan räägib halastamatutest aegadest, vastu kõiki ootusi sündivatest tunnetest ning armastusest, mis ei hävi iial.

S

SPORT

UUS EESTI HOOAJA TIPP-MARK 1500 MEETRIS

Nikolai Vedehin püstistas Lapinlahtis peetud võistlustel 1500 meetri jooksus Eesti hooaja tippmargi ajaga 3.43.70 ja võitis sellega B-jooksu. **ERR**



KANTER TENNIS BALTI MATŠIL KINDLA ESIKOHA

Valmieras toimunud kergejõustiku Balti matšil võitis meeste kettahelte Gerd Kanter, kes sai parimal katsel kirja 64.56. Teise ja kolmanda koha said leedulased Eligijus Ruškys (59.05) ja Andrius Gudžius

(57.55). Märt Israel jäi neljandaks (57.28) ja Martin Kupper viiendaks (55.97). Kokku tennis Eesti koondis Valmieras 298 punkti, mis andis esikoha. Läti sai 277 punkti ja Leedu 183 punkti. **ERR**

U-18 KOONDISELE MAKE-DOONIAS VÕIT JA KAOTUS

Eesti U-18 korvpallimeeskond alistas laupäeval EM-il Make-doonias suurelt 80 : 55 Saksa-maa. Eile jäi koondis 76 : 67 alla Hollandile. **EPL**



Juunioride EM-võistluste medalivõitjad kuulitõukes. Kätlin Piirimäe seisab paremal.

Foto: Anders Sjögren / DECA Text&Bild

Kätlin Piirimäe eksis, kui ei uskunud oma edusse

Juunioride EM-il pronksi võitnud sportlane on varem vaid korra tõuganud kuuli nii kaugele.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

17-aastane Paide gümnaasiumi õpilane Kätlin Piirimäe kindlustas Itaalias Rietis peetud juunioride EM-il kuulitõuke pronksi juba kolmandal katsel tulemusega 16.07. Võistkonnakaaslaste ergutushõisetel saa-

tel keskendus Piirimäe viimasel, kuuendal katsel püüdlikult õigeks tehniliseks soorituseks ja kuul maandus 16.80 meetri kaugusel. Seejärel võttis Eesti juunioride rekordi püstitanud 177 cm pikkune neiu tribüünilt sinimustvalge lipu ja jooksis auringile.

„Olen korra sama palju tõuganud treeningul, aga ei oleks iial uskunud, et see tulemus võib EM-il tulla,” lausus Kätlin ja võttis pjedestaalil seismisel kogetu kokku: „Väga vägev! Mõtteid ja tundeid

oli nii palju, et ei oskagi neid kirjeldada.”

Eesti võistkonna esindaja Ants Kiisa ütles, et Piirimäe viimane katse õnnestus suurepäraselt. „Kätlin läks pingevalt tõukama ja tegi seda, mida ta ise lootis ja mida meie temalt lootime,” lausus Kiisa. „Ütle sin talle enne poolnaljatamisi: „Sa ei saa ju vähem tõugata kui treeningul.”

Möödunud aastal tõukas Piirimäe 15.22 meetrit ja võitis esimest korda täiskasvanute Eesti meistrivõistlustel kul-

la. Ema Külli Tambre juhendamisel kodukohas Koigi vallas harjutav neiu tegi suure arenguhüppe veidi enne Rietisse sõitu, kui lennutas esmaspäeval Tallinnas neljakilose kuuli 16.27 meetri kaugusele.

„Ma ei julgenud oodata, et saavutan nii hea vormi,” lausus Piirimäe. „Sügisel läksin uude kooli, õppida oli palju. Aga kõik on olnud super.”

Euroopa meistriks krooniti türklanna Emel Dereli (18.04). Hõbeda pälvis Sophie McKinna (17.09) Suurbritanniast. **o**

Mürseppale meeldib töö Valgevene koondisega

Martin Mürsepp ei pea 2015. aasta korvpallil EM-võistluste valikturniiril Eesti koondise vastu astuvat Portugali meeskonda tugevaks. „Neist ei ole Eestile õigeid vastaseid,” lausus Mürsepp, kes nägi Portugali korvpallureid Valgevene koondise abitreenerina kahes mängus. Valgevene kaotas reedeses sõpruskohtumises Portugalile 68 : 81, eile kohtusid nad ametlikul turniiril.

„Portugali mäng toetub tagamängijatele, kes tabavad hästi kolmepunktiiviseid, lahendavad edukalt üks-üks olukordi ja *pick and roll*’i,” ütles Mürsepp. „Kombinatsioonid nad suurt ei tee. Tähe-

lepanelikult tuleb jälgida 176 sentimeetri pikkust Mário Fernandest.”

Kunagisele mängukaaslasel Ruslan Baidakovile Valgevene koondise juhendamisel abiks läinud Mürsepp ütles, et on jäänud tööga rahule.

„Minu ülesanne on mõelda, kuidas saan oma kogemuste ja teadmistega peatreenerit toetada,” lausus põhihooajal Kalev/Cramo abitreenerina tegutsenud Mürsepp. „Soovitusi võetakse kenasti kuulda. Valgevene korvpallurid tahavad hirmsasti pingutada ja koondise sargis silma paista. Treeneritöös pole kordagi tekkinud halba olukorda.” **o Andrus Nilk**

Sten-Timmu Sokk koges Austrias koondise viimaste aastate suurt arengut

Intervjuu

Pärt Talimaa
Austria



Eesti korvpallikoondise põhimängujuht näeb praeguste mängijate väga head klappi võistkonnana.

Kuigi Eesti korvpallikoondis alistas Austrias toimival kontrollturniiril võõrustajad 65 : 63 ja Ungari 80 : 66, on Sten-Timmu Soku sõnul siiski parandamisruumi veel palju.

●● **Sten-Timmu, tänavuse suve kaks esimest kontrollmängu lõppesid Eesti korvpallikoondise jaoks võidukalt (eileõhtune mäng Bulgaariaga ei olnud Eesti Päevalehe trükkimiseks veel läbi – toim).** Mida positiivset sa esile tõstaksid? Positiivne on kindlasti see, et suutsime isegi üsna rabeada ja algelise mänguga võita. Ega me nüüd väga palju pole saalitreene lihvinud ja üks väga tähtis osa on Kristjan Kanguri näol puudu.

●● **Kus näed võistkonnal enim potentsiaali paremaks minna?** Kaitses, praegu on ebakõlasid palju, kuna mehed on eri kohtadest tulnud. Aga ka rünnakul on meil palju teha. Nüüd peamegi iga mängu ja trenniiga paremaks minema.

●● **Koondise peatreener Tiit Sokk on tänavuse tsükli eel rõhutanud, et mehed ja klubid on läinud paremaks, see on tõstnud ka koondise taset. Kas sa tunnend sama?**

Ma arvan, et praegust olukorda ei saa võrrelda eelmise või üleeelmise suvega. Kõik toimub ikkagi järk-järgult. Kindlasti ei saa ka öelda, kas uus põlvkond on parem kui eelmine. Praeguste mängijate puhul on pigem see, et võistkond sobib hästi kokku. Just võistkonnana oleme paari aastaga arenenud ning edasi läinud ja kindlasti annavad ka mehed seal sees oma osa. Aga üldiselt oli see jube raske küsimus (*naerab*).

●● **Kui veidi raskel lainel edasi minna ja üritada vaadata tulevikku, peatudes lõppenud U-20 vanuseklassi EM-finaalturniiril, siis millise mulje see sulle jättis?** Mängijatest üllatas mind väga positiivselt Rauno Nurger. Ma pole teda sellises võtmes mängimas näinud, kus ta peab olema põhimängija ja tege-ma. Loodan, et temaga tehak-



se palju tööd ja arvan, et sealt võib jälle üks tubli pikk tulla, keda meil oleks hädasti vaja.

●● **Noortekoondise peatreener Andres Sõber on öelnud, et U-20 koondise teine mängujuht Sander Saare on justkui väike Sten-Timmu Sokk. Kuidas sina seda võrdlust kommenteerid?**

Oleme mõlemad *pass-first* mängujuhid, nagu inglise keeles öeldakse, et pigem otsime söötu kui viset. Arvan, et Andres mõtles seda.

Aga üldiselt on *play-maker*’te (mängujuht – ee) kohapealt väga raske midagi öelda, kui oled nii vähe mängen näinud. Need olidki esimesed mängud, kus ma teda nägin. Aga esmamulje on positiivne. Füüsiliselt on ta väga hea ja hoidis asja kontrolli all. Kui vaja, läks läbi, kui vaja, viskas.

●● **Klubitasandil jääb sul seljataha esimene välisshooaeg ja seda Gruusias Tbilisis Olimpis. Kuidas jääd rahule?**

Igal juhul jään selle valikuga rahule. Ma ei oleks muudmoodi seda aastat ette kujutanud. Nüüd on uus kogemus juures ja tänu Gruusias mängimisele tekkis palju huvitavaid kontakte. See aasta on juba nõks kergem ennast kuhugi edasi liigutada.

●● **Millised on su uue hooaja võimalused?** Midagi nii konkreetset, et leping on lauale löödud, ei ole, aga mingid variandid on olemas. Ma ei saa sajaprotsendiliselt öelda, et ma Eestisse ei jää, aga üsna kindel on, et peaks välismaale saama. Põhimõtteliselt on variante rohkem kui üks ja otsuse peaks paari-kolme nädala jooksul ära tegema. **o**



Foto: Pritt Simson

U-20 EM-i võitis Itaalia

Korvpall. Tallinnas lõppenud U-20 vanuseklassi korvpalli EM-võistluste finaalis alistas Itaalia Läti 67 : 60. B-divisjoni kukkunud Eesti sai 79 : 70 lohutuvõidu Gruusia üle. Kohamängud: 3.–4. Hispaania – Venemaa 70 : 63, 5.–6.

Kreeka – Türgi 74 : 60, 7.–8. Leedu – Montenegro 84 : 51, 9.–10. Prantsusmaa – Sloveenia 78 : 69, 11.–12. Horvaatia – Saksa-maa 65 : 76, 13.–14. Serbia – Bulgaaria 76 : 70, 15.–16. Iisrael – Rootsi 82 : 81, 17.–18. Tšehhi – Ukraina 75 : 68.

Ralliraadio reporter tänas Märtini hea koostöö eest

Kauaaegne ralliajakirjanik naudib Markko Märtini ja Ott Tänaku sarnast naljasoont.

Gunnar Leheste
sport@epl.ee

Üle kümne aasta ralli MM-i etappidel tiirelnud Suurbritannia raadioreporter Rebecca Williams oli meelsasti nõus maailma parimaid rallisõitjaid iseloomustama ning kirjeldama ka kokkupuuteid Markko Märtini ja Ott Tänakuga.

Lõbus koostöö Märtiniga

Markkoga on olnud väga lõbus koos töötada, sest tema kaassõitja oli britt Michael Park. Helistasime raadiosaadet tehes neile autosse. Kui katse oli läbi, saatis Michael sõnumi: „Helista nüüd!“ Kord kirjeldas Markko olukorda, kui nad lendasid üle katuse ja sõitsid ikkagi välja kiiruskatse viienda aja. Milline draamatika!

Tänak varjas elevust

Meenub, et kui Ott tuli Sardiinias kolmandaks, üritasin meeleheitlikult teda enne pje-destaalile minekut elevile ajada. Kindlasti oligi ta oma sise-muses juba elevil, aga see on kõigi eestlaste häda – nad ei näita oma emotsioone. Ott ja Markko ei kisa nagu Solberg. Kahju, et Tänak ei osale praegu WRC-rallidel. See on suur pettumus, tema kiirus oli mul-jetavaldav. Kiirus on tal siiani olemas, vaja oleks veidi rohkem järjepidevust. Loodan, et ta tuleb MM-i rallidele tagasi, vajame sinna rohkem noori sõitjaid ja eri rahvuste esindajaid.



Rebecca Williams on ralli MM-i raadios töötades sõbrunenud paljude võidusõitjatega. Tehvandi staadionil intervjueris ta Soome ralliässa Jari-Matti Latvalat.

Foto: Priit Simson.

Märtinil ja Tänakul on sarnane huumorimeel, aga nad ei näita seda eriti välja. Meie, brittid nimetame seda *dry sense of humor* (kuiv huumor).

Solbergi rõõmuhullus

Olen näinud rohkelt tippfotki, aga näha Petter Solbergi 2003. aastal tiitlit võitmas oli kindlasti väga eriline. Peale norralase oleks võinud viimasel etapil selle võita kaks-kolm sõitjat. Petter oli enne võidusõitu lõdvestunud ja vaba olekuga, kõik

tema ümber olid pinges, ainult tema mitte. Ja kui ta lõpuks sai tiitli... Ma pole kunagi sellist reageeringut näinud. Ta karjus, kisas, hüppas, suudles kõiki, kes teele ette jäid, polnud vahet, kas ta tundis neid või

mitte. Ta oli rõõmust hullumas. See meeleolu püsis tal umbes kuu aega.

Uje Loeb

Sebastian Loeb on uskumatult hea sõitja, kuid samal ajal suurepärase ja sõbralik inimene. Uskuge või mitte, prantslane on väga uje. Tal-le ei meeldi sõitjaid ümbritsev tähelepanu, aga samal ajal käitub ta fännide ja pressiga imeliselt. Sebastian on võitnud üheksa maailmameistri-

tiitlit, aga ta räägib ajakirjanikega üksteise järel. Ta vastab ühetelele ja samadele küsimustele erinevalt, nagu oleks iga kord tegu päeva esimese intervjuuga.

Ma ei usu, et näeme üldse kunagi võidusõitjat, kel on sama head sõiduoskused kui Sebastianil. Olen näinud Tommi Mäkineni, Richard Burnsi ja Marcus Grönholmi sõite. Keegi teine ei küündi oma mõttemaailma poolest Loebile ligilähedale. ●

Näha Petter Solbergi 2003. aastal tiitlit võitmas oli kindlasti väga eriline.

Rally Estonia võitja muutus kindlamaks, kui kuulis Tänaku puudumisest

Intervjuu

Gunnar Leheste
reporter

Neljandal Rally Estonial võitjakiivri pähe tõmmanud Georg Gross, kes sõitis Ford Focus WRC-ga, tänab tiimi hea auto eest.

●● **Tiitlit „Rally Estonia võitja“ – kuidas kõlab?**

Seni oli see unistus, sest konkurentide oli eelnevatel aastatel terav. Aga seekord oli juba enne rallit lootus, et suudame võita, kui kõik hästi läheb.

●● **Kui sa teada said, kes siin osalevad ja et Ott Tänakut nend seas pole, kas muutusid juba siis kindlamaks?**

Eks ikka. Aga juhul kui konkurents ei ole väga tugev, mõjub see teistpidi. Maailma esisõitjate kohalolek paneb rohkem pingutama ja mõtlema, et läheb, kuidas läheb. Praegu oli vastutusekoorem suurem. Igal juhul pidin üritama puhalt sõita. Näe, tegin ka ise väikese apsaka, võtsin liiklusmärgi kaasa. Aga suures plaanis on kõik hästi. Tohtu tänu tiimile! Auto on nii hästi sõitnud ja ühtegi tõsisemat probleemi pole olnud. Ott (OT Racingu juht Ott Tänak – toim) on teinud suurepärase töö.

●● **Ütled aitäh Otile, et ta sõitma ei tulnud, ja tänad, et auto korras hoidis?**

Ei-ei... Ott on ikkagi maailmamees ja talle kaotada ei oleks häbi. Pigem tahaks just mõõtu võtta ja vaada-



ta, kui palju neid [kaotatud] sekundeid siis kilomeetri peale koguneb. Juhul kui ta N-rühma autoga oleks tulnud, oleksime suutnud temaga võidu sõita.

●● **Kas Saaremaa rallil saate proovida?**

Arvan, et ta stardib juba Kurzemel (augusti lõpus Lätis korraldatav Eesti meistrivõistluste etapp), esialgu ikkagi

N-rühma autoga. Pöialt tuleb talle igal juhul hoida, sest seal tuleb ka tihe rebimine.

●● **Mis märgist lõuna-eestlased sinu abil ilma jäid?**

Märgist „Anna teed“. Kusjuures ei jäänud ilma. Katse teise läbimise juures nägin, et oli püsti, lihtsalt vildakas. Seega teed peab seal ikka andma. ●

RALLY ESTONIA

19. ja 20. juuli, Lõuna-Eesti Otepää ümbruse teed
Lõppjärjestus:

1. Georg Gross / Raigo Mölder (FORD FOCUS WRC) 1:07:55,9, **2.** Karl Kruuda / Martin Järveoja (FORD FIESTA R5) + 39,3, **3.** Aleksei Lukjanuk / Aleksei Arnautov (Venemaa, Mitsubishi Lancer Evo IX) + 41,7, **4.** Egon Kaur / Erik Lepikson (MITSUBISHI LANCER EVO X) + 1.13,0, **6.** Martin Kangur / Andres Ots (FORD FIESTA R5) + 1.23,8, **6.** Timmu Kõrge / Erki Prints (MITSUBISHI LANCER EVO X) + 1.56,1

FC Flora otsib uut peatreenerit välismaalt



FC Flora peatreeneri ametikohalt vabastatud Marko Lelov ütles, et ei suutnud üheaegselt noori arendada ja meeskonnaga head tulemust näidata.

Pärast Eesti meistriliigas saadud 1 : 2 kaotust Sillamäe Kalevile vabastas FC Flora juhtkond Lelovi ametist ja peatreeneri kohusetäitjaks sai peadirektor Norbert Hurt.

„Jalgpallis on tulemus väga tähtis, kaotasime tänavu Sillamäele teist korda, Floral tuleb aga kuld koju tuua,“ lausus Lelov.

FC Flora on meistriliigas 40 punktiga kolmas, neli punkti rohkem on liidril Nõmme Kaljul. „Tabeliseis polnud halb, kuid mul pole midagi otsuse vaidlustamiseks öelda,“ ütles Lelov ja tunnistas, et astus korraga nii noori mängijaid arendades kui ka head tulemust teha tahtes liiga pikad sammud.

„Marko andis endast parima, aga asi lihtsalt ei toimunud,“ ütles FC Flora president Aivar Pohlak ja lisas, et nad otsivad uut peatreenerit välismaalt. ● **Andrus Nõlk**

Ashton Eaton treenib MM-i eel Tallinnas



Olümpiavõitja ja maailmarekordimees, USA kümnevõistleja Ashton Eaton ja tema abikaasa, Kanada seitsmევõistleja Brianne Theisen saabusid eile Tallinna, kus nad jätkavad kahe nädala jooksul Moskva MM-iks valmistumist. Siia tuli ka nende treener Harry Marra.

Foto: Vallo Kruuser

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

KUI MAAILM VAJAS KANGELAST, KUTSUSID NAD KURIKAELA.

PERE

MINA, SUPERVARAS 2

despicableme

3D EST 12.10 13.25 16.05 17.15 (v.a. N)
18.40 (v.a. R,E,K)
3D RUS 11.45(N) 12.00(v.a. N) 13.10 14.20(N)
14.40 (v.a. N) 16.55 (N) 18.20 (E,K)
3D ENG 18.40 (ilma subt.)
2D EST 11.35 13.55
2D RUS 12.30

ISESEISVUSPÄEV, PÄEV PÄRAST HOMSTET JA 2012 LAVASTAJALT

CHANNING TATUM JAMIE FOXX

RÜNNAK VALGELE MAJALE

MS12

12.35 15.45 18.45 21.35
A. Le Coq sviit: 21.00 (ainult R,T)

HUGH JACKMAN

WOLVERINE

EELLINASTUS 25. JUULIL

FILMIDE PARANÄHTUSED JA PAHAENDELINE PRODUKTSION

PATUPUHAUSTUS

ÜHEL ÖÖS AASTAS ON KURITEGEVUS SEADUSLIK

11.55 17.00 19.50 22.00
A. Le Coq sviit: 21.00 (ainult L,K)

Kuidas varastada endale ilus elu?

THE BLING RING

Režissöör Sofia Coppola

11.40 14.50 19.15 21.25 (v.a. N)

SUURED 2

EELLINASTUS 25. JUULIL

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,50€/lastepilet 3,90€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,90€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,40€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS

KUNST ON KINOS

★

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Relv igas käes

Una pistola en cada mano

Režissöör CÉSAR GAY

Suured pulmad

The Big Wedding

THE BLING RING

Režissöör SOFIA COPPOLA

KINO »SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

SUGAR MAN

Režissöör ALAN YARBER

22.07

Leitajatekõla Lotte 11:00

Relv igas käes 11:20 | 14:15 | 17:10 | 21:25

Suured pulmad 12:30 | 16:05

Bling Ring 13:15 | 17:55 | 19:40 | 21:15

Enne südaööd 15:00 | 19:05

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

22.07

Bling Ring 16:30

Paradiis: Usk 18:30

Searching for Sugar Man 21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprusee

MoMo

KATUSEKINO

Alates juulist kaubad

Carlsberg elisa

Katusekino sõbrad

PÖFF

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

INSTITUT FRANÇAIS PRANTSUSE KINO

Alphaville

Jean-Luc Godard 1965/99min

Generation P

Victor Ginzburg 2012/112min

TÄNA

FILMIPÄRL / KINOKLASSIKA

HOMME

SKANDAALNE KINO

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee

Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.

KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid

Eesti Entspress

Partner

viru

www.poff.ee

Yale Alumni Chorus

Yale'i Ülikooli Vilistlaste Segakoor

E Studio kammerkoor Põlvast & Üle-Eestiline Noorte Sümfooniaorkester

TALLINNA KAARLI KIRIKUS

TEISIPÄEVAL, 23. JUULIL 2013 | KELL 1800

TASUTA

www.kooriyhing.ee

Dirigent Jeffrey Douma

Kavas Morten Lauridseni Lux Aeterna, Ameerika spirituaalid ja Yale'i laulud!

YAC Baltic Tour 2013

Eesti Koorihing

www.ClassicalMovements.com

Eesti Koorihing

Classical Movements

CELEBRATING 20 YEARS

Muinasjutt kalamehest ja kalakesest

Aleksandr Puškin

MUINASJUTT KALAMEHEST JA KALAKESEST

Õpetlik värssmuinasjutt vaesuses elavast eidest ja taadist, soove täitvast kuldkalakesest ning inimeste teinekord lõputust ahnusest.

Illustreerinud Evald Okas

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

TALLINNA LINNATEATER

Robert Lepage'i külalisetendus

KUU TAGUMINE KÜLG

1., 2. oktoobril 19.00

Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast! Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
EESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

WILHELM HAUFF

VÄIKE MUKK

Lapsepõlvemüük

Wilhelm Hauff
Illustreerinud Siima Škop

Esimest korda kõvakaanelises köites originaalidelt taastatud illustatsioonidega

Iseäraliku väljanägemisega Väike Mukk asub pikale teekonnale, et laiaist maailmast õnne otsida. Ta satub nii liivastesse kõrbetesse kui kõrgete minarettidega kirevatesse linnadesse ja kohtub erinevate inimestega. Ühes larmakas Araabia linnas asub leidlik väike Mukk kuninga teenistusse, kuid õukondlaste kadedus viib ta peagi taas varatult rändama.

Siiski leiab Väike Mukk oma siiruse, nutikuse ja sutikese võlujõu abil õnne ning ka pahatahtlikud saavad oma õppetunni.

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min. Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

Vaba 43a. seiklusi mitteotsiv maal elav punapõskne naine otsib toredat kaaslast, kellega luua ühine elu. **69392**

55a. abielumees Võrust otsib salasuhet lühemat kasvu rinnaka naisega. **69382**

50+ intelligentne sale ja igati tegus tallinnanna soovib tutvuda sobivas vanuses kõrgharidusega elus edasi jõudva asja ja sarmika mehega. Sobivusel kooselu. **69373**

55a. naine tutvub hooliva intelligentse mat. kindl. mehega. **69423**

73a. lesknaine tutvub samavanuse pahedest vaba härraga, kes sooviks maale elama tulla ja omaks autot. **69421**

Olen 70a. trullakas mampsel. Armas härra, ootan sind endale sõbraks tselliseks-kaaslaseks. Anna endast märku! **69418**

50+ väike brünnett vaba eesti naine Soomemaalt tutvub meeldiva vaba meheli ku mehega Eestimaalt. **69409**

69/172 korpulentne vaegkäimisega, alkoholi ei tarbi, aga suitsu teen, üksik kodune naispensionär Tallinnast soovib leida üksikut toredat rõõmsameelset sõpra ja kes on ka ükski ning ei ole alkoholiga sinapeal. Võib suitsetada ja omada puuet. **69402**

Üksik naispensionär Mulgimaalt soovib tutvuda sõbraliku 70a. mehega, kes ei liialda alkoholiga. **69398**

60+a. lesknaine soovib tutvuda sobivas vanuses soliidse vaba mehega. **69397**

Üksik noor pensionär soovib leida sobivas vanuses kaaslast, kes oleks heatahtlik ja aus ning oleks toeks ka rasketel hetkedel. **69393**

56a. tagasihoidlik naine Pärnust tutvub vaba, mat. kindl. tervisele eluviisidega mehega. **69391**

Üksik noor pensionär soovib leida sobivas vanuses kaaslast, kes oleks heatahtlik ja aus ning oleks toeks ka rasketel hetkedel. **69381**

59a. figuurikas vaba naine soovib tutvuda vaba sobivas vanuses mehega, kes hoolib, hoiab ja armastab. Seiklusi ei otsi. **69375**

71a töökas aus ja kena Tartu naine soovib leida oma ellu sobivas vanuses intelligentset ausat ja tervisele eluviisidega sõpra-kaaslast. Hea, kui sul oleks auto ja sa oskaks tantsida. **69374**

59a. sale blond tallinnanna soovib tutvuda endast vanema mehega. **69360**

Eakas ja suitsuvaba taadike, kui sul on oma kodu, siis saab minust sinu hell eideke. **69355**

45a. vaba ja vallaline naine soovib tutvuda 40-50a. mehega. **69350**

Normaalse välimuse ja iseloomuga naine Tallinnast, 80+a. otsib samade omadustega sõpra Tallinnast. Tõeline härrasmees, aus ja hea, kandideeri!

Mees naist

64a. mees soovib tutvuda naisega kooselu eesmärgil. **69420**

67a. korralik leskmees otsib naist, kes vajab abi ja tuge. Võimalik edaspidine kooselu. **69419**

54/180/75 täiesti alkoholivaba, endaga igatepidi toime tulev vaba mehelik mees soovib tutvuda endast noorema kena vaba naiseliku naisega, keda hoida ja armastada. **69404**

Mees 60+/164/60 Tartumaalt, aus, truu, mat. kindl. soovib tutvuda viiekümne-kuuekümnendates pisema saleda daamiga, et jätkata eluteed. **69387**

72a. pensionär tuleb kaaslaseks üksikule naisele. **69386**

56a. meesinvalid Lõuna-Eestist soovib tutvuda kuni 65a. naisinvalidiga soovitatavalt Tartust või Tartumaalt. Rahvus pole oluline. **69377**

40a. mees soovib tutvuda 30-40a. nais-terahvaga maalt. **69376**

Mees 61/185 soovib tutvuda vaba-meelse daamiga Tartust või selle ümbrusest, et vahetevahel kohtuda. Oman autot. **69370**

Mat. kindl. kõrgema haridusega pikemat kasvu tervisele eluviisidega sportlik hiljuti leseks jäänud Tallinna mees soovib leida meeldivat kaaslast vanuses 50-60a. **69367**

50+ tervisele eluviisidega igati tasemel vaba Tallinna mees soovib tutvuda alla alla 50a. naiselike kehavormidega saleda vaba naisega. **69366**

54a. nooruslik maj. kindl. vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku naisega. **69365**

Tere, kena vaba sale daam kuuekümnendates! Sind ootab oma ellu 65a. kõrgharidusega vaba ja karske maj. kindl. mees Tallinna lähedalt. **69362**

55/175/65 Kesk-Eesti mees soovib tutvuda naisterahvaga vanuses 53-57a. **69359**

Uut elu ja äri alustav mees 60+/180/85 otsib enda kõrvale saledat särtsakat ettevõtlikku usaldusväärset vaba või vabanevat daami vanuses 50+. **69358**

50+ abielus mees Lõuna-Eestist otsib salasuhet. Täidlus ja vanus ei ole olulised. **69353**

Nooruslik mees 65/183 soovib tutvuda saleda lihtsa naisega Tallinnast või selle lähiumbrusest. **69340**

50a. täiskasvanu huumorimeelne mõnus vaba mees Tallinnast soovib tutvuda tubli kena vaba naisterahvaga. **69336**

36a. noormees otsib elukaaslast 25-36a. **69315**

55a. lahutatud mees, ei liialda alkoholi-ga, soovib tõstis suhet naisterahvaga. **69306**

50a. tervisele eluviisidega mõistev ja hooliv vaba mees soovib tõelist armastust saledapoolse rinnakama vaba naisterahvaga. Ära ainult seikle! **69302**

47a. mees soovib tutvuda kuni 45a. atraktiivse naisega Pärnust. **69297**

Kõrges eas suitsu- ja viinavaba vana-härra soovib leida sõpra-kaaslast, abi ei vaja. Seiklejatel palun mitte tülitada. **69294**

Hetkel vanglas viibiv nägus ja tegus noorusliku südamega 25a. rõõm sameelne heatahtlik sportlik seksikaskutt, kes oskab hinnata naist, vajab naiselikkust õrnust ja armastust, soovib tutvuda sama särtsaka armsa kena rinnakaga kiisuga, et elu ilusamaks muuta. **69286**

64a. mees soovib tutvuda naisega kooselu eesmärgil. **69420**

67a. korralik leskmees otsib naist, kes vajab abi ja tuge. Võimalik edaspidine kooselu. **69419**

54/180/75 täiesti alkoholivaba, endaga igatepidi toime tulev vaba mehelik mees soovib tutvuda endast noorema kena vaba naiseliku naisega, keda hoida ja armastada. **69404**

Mees 60+/164/60 Tartumaalt, aus, truu, mat. kindl. soovib tutvuda viiekümne-kuuekümnendates pisema saleda daamiga, et jätkata eluteed. **69387**

72a. pensionär tuleb kaaslaseks üksikule naisele. **69386**

56a. meesinvalid Lõuna-Eestist soovib tutvuda kuni 65a. naisinvalidiga soovitatavalt Tartust või Tartumaalt. Rahvus pole oluline. **69377**

40a. mees soovib tutvuda 30-40a. nais-terahvaga maalt. **69376**

Mees 61/185 soovib tutvuda vaba-meelse daamiga Tartust või selle ümbrusest, et vahetevahel kohtuda. Oman autot. **69370**

Mat. kindl. kõrgema haridusega pikemat kasvu tervisele eluviisidega sportlik hiljuti leseks jäänud Tallinna mees soovib leida meeldivat kaaslast vanuses 50-60a. **69367**

50+ tervisele eluviisidega igati tasemel vaba Tallinna mees soovib tutvuda alla alla 50a. naiselike kehavormidega saleda vaba naisega. **69366**

54a. nooruslik maj. kindl. vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku naisega. **69365**

Tere, kena vaba sale daam kuuekümnendates! Sind ootab oma ellu 65a. kõrgharidusega vaba ja karske maj. kindl. mees Tallinna lähedalt. **69362**

55/175/65 Kesk-Eesti mees soovib tutvuda naisterahvaga vanuses 53-57a. **69359**

Uut elu ja äri alustav mees 60+/180/85 otsib enda kõrvale saledat särtsakat ettevõtlikku usaldusväärset vaba või vabanevat daami vanuses 50+. **69358**

50+ abielus mees Lõuna-Eestist otsib salasuhet. Täidlus ja vanus ei ole olulised. **69353**

Nooruslik mees 65/183 soovib tutvuda saleda lihtsa naisega Tallinnast või selle lähiumbrusest. **69340**

50a. täiskasvanu huumorimeelne mõnus vaba mees Tallinnast soovib tutvuda tubli kena vaba naisterahvaga. **69336**

36a. noormees otsib elukaaslast 25-36a. **69315**

55a. lahutatud mees, ei liialda alkoholi-ga, soovib tõstis suhet naisterahvaga. **69306**

50a. tervisele eluviisidega mõistev ja hooliv vaba mees soovib tõelist armastust saledapoolse rinnakama vaba naisterahvaga. Ära ainult seikle! **69302**

47a. mees soovib tutvuda kuni 45a. atraktiivse naisega Pärnust. **69297**

Kõrges eas suitsu- ja viinavaba vana-härra soovib leida sõpra-kaaslast, abi ei vaja. Seiklejatel palun mitte tülitada. **69294**

Hetkel vanglas viibiv nägus ja tegus noorusliku südamega 25a. rõõm sameelne heatahtlik sportlik seksikaskutt, kes oskab hinnata naist, vajab naiselikkust õrnust ja armastust, soovib tutvuda sama särtsaka armsa kena rinnakaga kiisuga, et elu ilusamaks muuta. **69286**

64a. mees soovib tutvuda naisega kooselu eesmärgil. **69420**

67a. korralik leskmees otsib naist, kes vajab abi ja tuge. Võimalik edaspidine kooselu. **69419**

54/180/75 täiesti alkoholivaba, endaga igatepidi toime tulev vaba mehelik mees soovib tutvuda endast noorema kena vaba naiseliku naisega, keda hoida ja armastada. **69404**

Mees 60+/164/60 Tartumaalt, aus, truu, mat. kindl. soovib tutvuda viiekümne-kuuekümnendates pisema saleda daamiga, et jätkata eluteed. **69387**

72a. pensionär tuleb kaaslaseks üksikule naisele. **69386**

56a. meesinvalid Lõuna-Eestist soovib tutvuda kuni 65a. naisinvalidiga soovitatavalt Tartust või Tartumaalt. Rahvus pole oluline. **69377**

40a. mees soovib tutvuda 30-40a. nais-terahvaga maalt. **69376**

Mees 61/185 soovib tutvuda vaba-meelse daamiga Tartust või selle ümbrusest, et vahetevahel kohtuda. Oman autot. **69370**

Mat. kindl. kõrgema haridusega pikemat kasvu tervisele eluviisidega sportlik hiljuti leseks jäänud Tallinna mees soovib leida meeldivat kaaslast vanuses 50-60a. **69367**

50+ tervisele eluviisidega igati tasemel vaba Tallinna mees soovib tutvuda alla alla 50a. naiselike kehavormidega saleda vaba naisega. **69366**

54a. nooruslik maj. kindl. vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku naisega. **69365**

Tere, kena vaba sale daam kuuekümnendates! Sind ootab oma ellu 65a. kõrgharidusega vaba ja karske maj. kindl. mees Tallinna lähedalt. **69362**

55/175/65 Kesk-Eesti mees soovib tutvuda naisterahvaga vanuses 53-57a. **69359**

Uut elu ja äri alustav mees 60+/180/85 otsib enda kõrvale saledat särtsakat ettevõtlikku usaldusväärset vaba või vabanevat daami vanuses 50+. **69358**

50+ abielus mees Lõuna-Eestist otsib salasuhet. Täidlus ja vanus ei ole olulised. **69353**

Nooruslik mees 65/183 soovib tutvuda saleda lihtsa naisega Tallinnast või selle lähiumbrusest. **69340**

50a. täiskasvanu huumorimeelne mõnus vaba mees Tallinnast soovib tutvuda tubli kena vaba naisterahvaga. **69336**

36a. noormees otsib elukaaslast 25-36a. **69315**

55a. lahutatud mees, ei liialda alkoholi-ga, soovib tõstis suhet naisterahvaga. **69306**

50a. tervisele eluviisidega mõistev ja hooliv vaba mees soovib tõelist armastust saledapoolse rinnakama vaba naisterahvaga. Ära ainult seikle! **69302**

47a. mees soovib tutvuda kuni 45a. atraktiivse naisega Pärnust. **69297**

Kõrges eas suitsu- ja viinavaba vana-härra soovib leida sõpra-kaaslast, abi ei vaja. Seiklejatel palun mitte tülitada. **69294**

Hetkel vanglas viibiv nägus ja tegus noorusliku südamega 25a. rõõm sameelne heatahtlik sportlik seksikaskutt, kes oskab hinnata naist, vajab naiselikkust õrnust ja armastust, soovib tutvuda sama särtsaka armsa kena rinnakaga kiisuga, et elu ilusamaks muuta. **69286**

Laen

Laen kinnisvara tagatisel. Laenu-Grupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

• **KAARDIDENNUSTAVAD** Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

• **NÕUANDELIIN** tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97 €/min.

Müük

• **Müüa lõhutud küttepuid.** Tel 509 2933.

• **Müüa küttepuid:** kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga. Tel 525 9433, 504 9838 ja 672 5338 Votikmetsa OÜ

• **Kuivpuu võrgus**, 1,75 €, tel 5191 3945.

• Väike mesindustalu, Väike-Maarja lähisel, annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi, värvus keskmisest tumedam, korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee maksumus on 9 €. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

Töö

• **Pakun tööd kogemustega põrandakatete paigaldajale.** Helista 503 9039.

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraist harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516, tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

• Kiire ja korrektne vormistamine.

• 15 a. töökogemus.

• **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516, tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT. Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

Toonelasse lahkus meie armas

HELJU SOO

25.07.1935 - 16.07.2013

Matusetalitust 24. juulil kl 14 Rahumäe surnuaia kabelis

Eduard ja lapsed peredega

TELEVISIOON

ETV

07.25 Maahaigla (Inglise 2005)
08.10 Aia elu: Kollektiisoonaed. Veiko II osa (ETV 2009)
08.25 Rock Summer 25: Metsatöll*
08.55 Holby City haigla (Inglise 2004)
09.55 Ajavaod: Raudteeriiik Eesti (ETV 2012)
10.20 Üks tegu (ETV 2007)
10.30 Ajalik ja ajatu: Püha Maa, juudid ja Jeesus. (ETV 2012)
11.00 Väike maja preerias: Võõras (USA 1978)
11.50 Uued trikid (Inglise 2010)*
12.40 Mõistlik või mõttetu (Eesti 2013)*
13.10 Hummeri jälgedes, 3/6 (Eesti 2012)
13.55 Eesti lood: 6 tundi (Eesti 2005)
14.25 Võrumaa (Eesti Telefilm 1990)
14.45 Jamie Oliveri 30 minuti road (Inglise 2010)*
15.10 Õnne 13 (Eesti 2012)*
15.40 ENSV: Surm ja maraton (Eesti 2012)*
16.10 Holby City haigla (Inglise 2004)*
17.10 Reisisari Normanni vallutused, 14/16: Chamonix (Eesti 2007)
17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)
17.40 Maahaigla (Inglise 2005)*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2012)
19.15 Ilus maa: August Kitzbergi muuseum (Eesti 2011)
19.25 Iloine inemine (ETV 2010)
19.40 27: Roos ja porrulauk (ETV 2012)
20.10 Igavene ränne, 2/4 (USA 2011)
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkuITUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Vincent, 4/4 (Inglise 2005)
23.25 Hakkab jälle pihta, 1/6*
23.50 Waterloo Roadi kool
00.40 SUVEkuITUUR*
00.58 ERR-i uudised

KANAL 2

06.45 Rosario*, 35
07.40 Kasskoer: Kasskoera äri
08.05 Suvereporter*
09.10 Tuhat ja üks ööd*, 35
11.00 Kodus ja võõrsil, 5544
11.30 Küladektektiivid*, 80
12.30 Merevaade*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex: Tappev kirg
15.00 Punased roosid, 554
16.05 Küladektektiivid, 81
17.05 Rosario, 36
18.10 Tuhat ja üks ööd, 36
20.00 Suvereporter
21.00 Meie aasta Siberis: Kolime



21.30 Mentalist



22.25 Mõrvaennetajad: Õnnelik tagastitulek
23.20 Ülisalajane: Seal kuskil, 1
00.15 Elav märklaud
01.05 Noateral: Sõrmkübaramäng
01.50 Öde Jackie: Ootused ja lootused
02.20 Matsakas beib*: Kleit
03.05 Suvereporter*
03.55 Meie aasta Siberis*: Kolime
04.20 Rosamunde Pilcher – Unistuste rannik* (Saksamaa 2001)

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Winxid
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks



07.30 Beyblade: metallisandad*
07.55 Armastus võidab, 84*
08.55 Kirgede torm, 1679*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6520*
10.20 Top Shop
10.35 Brigaad 3
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 15
12.30 Paradiisiaiad, 7*
13.00 Hawaii 5-0 2, 20: Hüljatud*
14.00 Kättemaksukontor 4, 11*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6521
15.30 Lena, mu elu armastus, 144
16.30 Armastus võidab, 85
17.30 Kirgede torm, 1680
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 12: Psientsient
21.00 CSI kriminalistid 13, 04: Oli väga hea aasta
22.00 KINO3 SUUR FILM: Ameeriklane (USA 2010)
00.05 CSI New York 8, 11: Kes seal on
01.05 Anarhia pojad 4, 8: Puuviljad varestele
02.00 Seadusesilm Steven Seagal 2, 2: Mõõgameister
02.25 Eesti otsib superstaari, 11: Lava taga*
02.50 Eesti otsib superstaari, 12: 2.finaalsaad*
04.40 Seitsmesed suvesadamas
05.30 Lena, mu elu armastus, 144*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2

07.30 SimsalaGrimm: Rapuntsel **07.55** Väike Muti seiklused* **08.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused: Langev täht **08.15** Tule õuel, 11/16 (Eesti 2012)* **08.45** Lastetuba **09.00** MuinasTeeVee: Sõdur (ETV 2004) **09.25** 55-mis siis! **09.55** Minuscule **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Sinine tuli* **11.50** Ohhool, 10/15* **12.15** President (Taani 2011)* **13.14** ERR-i uudised **15.50** Mida emased tahavad ja isased teevad, 1/2 (USA 2008)* **16.40** Kalailm, 14/29 (Eesti 2012) **17.10** Väike maja preerias **18.00** SimsalaGrimm: Lauake, kata end! (Saksa 2000)* **18.25** Ariol (Prantsuse 2008) **18.30** Völukarussell **18.40** Lastesari **18.45** Beni ja Holly väike kuningriik **19.00** Lammas Shaun **19.05** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Mikmakid (Prantsuse 2009)* **21.30** Baskin (Eesti 2012) **22.25** Kitarre käes ja mantel üle öla. Kaarel Kilvet (ETV 1994) **23.05** Pillimeister: Alfred Nurmik (ETV 1989) **23.35** Estradiitähed: Uno Naissoo (ETV 1987)* **00.39** ERR-i uudised

Kanal 11

06.15 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed*, 35 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 176 **12.25** Aia-detektiivid* **13.25** Aiadetektiivid* **14.25** Kokakool **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 64 **19.00** Kodus ja võõrsil, 5545 **19.30** Eluteed, 36 **20.00** Sõber koer **20.30** Köögikubjas **21.00** Heidikute hotell (Kanada 2006) **22.50** Staariminutid: Sean Penn **22.55** Staariminutid: Meryl Streep **23.00** Käpardist kokaks, 4 **00.00** Suvereporter **01.00** Ellen **01.45** Löbulinnu salapäevik, 16 **02.10** Sõber koer* **02.35** Köögikubjas* **03.00** Staariminutid: Jodie Foster **03.05** Staariminutid: Gwyneth Paltrow **03.10** Doktor Oz **03.55** Pahad tüdrukud*, 64 **04.45** Suvereporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas. Nädalalõpp Eesti 2013 **09.30** Kodu keset linna **10.00** Kutsuge Cobra 11 **11.00** Väljamõeldisestki veidram **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11 **15.00** Kälimehed **16.00** Kuidas ma

kohtasin teie ema **16.30** Kutsuge Cobra 11 **17.30** Top Gear **18.30** Simpsonid **19.00** Ameerika paps **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Seks ja linn USA 2003 **20.30** Simpsonid **21.00** Ükskord Metsikus Läänes **00.20** Naked & Funny **00.50** Vaga vesi **01.50** Salatoimikud **02.40** Naked & Funny **03.05** Kälimehed **04.05** Hommikuraadio **04.30** Kodu keset linna **05.00** Seitsmesed suvesadamas Eesti 2013 **05.50** Uudistemagasin Uudistemagasin

Kanal 12

07.00 Suvereporter+ **07.30** Suvereporter+ **08.00** Kuldvillak* **08.30** MacGyver* **09.20** Vinged masinad* **09.45** Klikitähed* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Merepatrull **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur* **19.00** Ärapanija: Uushooaeg! **19.30** Eesti nokitseb **20.00** Tuvikese* **20.30** Tuvikese* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa **22.05** Kriminaalne Venemaa **22.35** Sjomini juurdus, 9 **23.35** Conan, 105 **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikese* **01.15** Tuvikese* **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Eelolevad päevad kujunevad keeruliseks, kui pead suhtlema isi-kutega, kel on sinu üle mõjuvõim. Sel juhul tunned, et ei saa oma vabadust kasutada.

SÕNN Mõjud on avardavad ja uusi võimalusi tekitavad. Pead ainult ise suuremat initsiatiivi üles näitama. Eriti heas seisus on ettevõtmised, mis seotud võõraste paikade, välismaalaste ja eksotikaga.

KAKSIKUD Üritad küll globaalselt või lausa kosmiliselt mõelda, kuid lõpuks jõuad oma mõtetega ikka rahamureneni välja. Küll need lahe-nevad, ära torma sündmustest ette!

VÄHK Praegu on sul raske teistega suheldes mõõdukust ja tasakaalu säilitada. Sa kipud end liiga tugevasti peale suruma.

LÕVI Planeetide asetuse sinu jaoks jõuline, ent ka keeruline – on oht, et pingutad üle ja ei suuda asju enam kontrollida.

NEITSI Päev soosib elukunstnikke, boheemlasi ja kõiki neid, kes tegelevad pisut salapärase ja omapärase asjadega.

KAALUD Õhus on tunda võitlust paremate positsioonide pärast. Võitlusmoment mõjub kurnavalt, ent sunnib end ka rohkem kätte võtma.

SKORPION Kadedus ja armukade-dus võivad varjutada sinu suhteid teistega. Aga oma partneriga oled väga kirglik. Sul ei õnnestu praegu kõigile meele järele olla – pead kindlasti valima konkreetse poole.

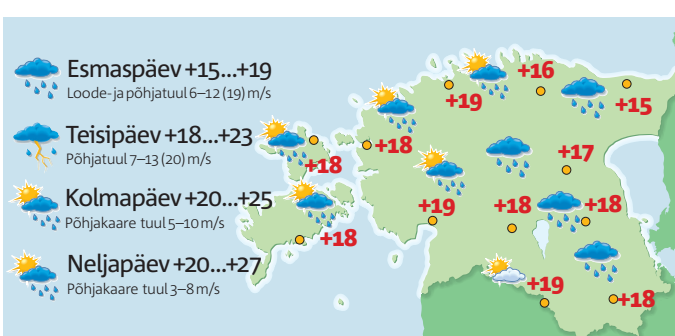
AMBUR Valitsev planeetide seis muudab sind joviaalseks ja domineerivaks. Kipud kergesti piire ületama ning võtad liiga suuri riske.

KALJUKITS Kaljukitse Kuu võib sind taaskord kangekaelseks ja paindu-matuks muuta. Sind häirib täna ka liigne sebumine ja suur seltskond, mis ei lase sul vajalikul määral oma töödele ja tegemistele keskenduda.

VEEVALAJA Jälgi end rohkem kõrvalt – võimalik, et käitud või räägid viisil, mis jätab sinust teistele vale mulje. Oled kui näitleja mingis rollis.

KALAD Edukad on need, kelle töö on seotud loomise ja fantaseerimi-sega – su intuitsioon töötab suure-päraselt! Tuim töö ja kasutäitmine tekitab aga trotsi.

ILM



RISTSÕNA

	KIRIKU-MEELNE ISIK, KIRIKLANE	MUUSIKA-LAVASTUS ENDA-OMA-, ISE-	ALASTU ÜL-DINE MAIT-SELAAD-MAGADA TAHEV	NAKKUS-KINDLUS	TAGAPÕHI ISE (murdes)	LHATOIT TOIDUAINE	MEHENIMI NUUKSATUS	VIRTUOOS KUNSTNIK LAPSE-VANEM	AINA, ÜHA (RAUDTEE)-RÕOBAS
HALDUS-ÜKSUS UNGARIS H NAABER									
ELUSOLEND									
RAHVA-TANTSU-ELEMENT									
LIIM									
MOOSE-KANT									
PEIT PAGU, VARI									
... SAARED (Kogu-Aasias)									
JOOD									
TEISE AST-ME JUUR (matem.)									
SULETUD									
PIKK KITSAS SÜND									
ART DIRECTOR ISTUVAS ASENDIS									
VAID ÜKS									
4 x TÄHT									
ILMAKAAR									
SADE									
AKTISASELS									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● „Ma olen kuulnud, doktor, et on olemas selline operatsioon, et pärast seda ei saa mees enam lapsi,” räägib mees arsti vastuvõtul. „Palun tehke mulle niisugune operat-sioon.” „Aga kulla mees, sellist otsust ei võeta ju ometi uisapäisa vastu! Täna te ei taha lapsi, aga homme võib-olla tahate. Võtke oma lähedased kokku, arutage asja perekonnaga...” „Juba arutasime, doktor. Hääleta-mine lõppes nii: vastu – 2, poolt – 17.” ●● Turske noormees läheb koos oma tüdrukusõbraga. Ta ulatab tüd-rukule menüü, et see saaks valima hakata, ja läheb ise tualettruumi käsi pesema. Kõrvallauas istuvad kaks purjus asotsiaali. Üks neist märkab

ükski istuvat kena neitut ja läheb teda kõikuval sammul ja pehme keelega tantsule paluma. Samal hetkel tuleb noormees tagasi, näeb, mis toimub, ja põrutab: „Kuulge teie, kaks jobukakku, segi olete või!” „Kas kuulsid, Mart?” ütleb lauda istuma jäänud asotsiaal sellele, kes tüdrukut tantsima palus. „Ta kutsus sind kaheks jobukakuks!” ●● Pärnu Raeküla terviseraja algu-sesse paigaldati silt tekstiga: „Ettevaatust, metsas nakatunud puugid!” Paari päeva pärast leiti sildilt juur-dekirjutus: „Me oleme niigi ettevaatlikud. Metsas nakatunud puugid.”



SUDOKU Pappocom Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

4				3		1	8
			5				
				9	3		6
5			7			6	1
		2		6			
8	7		1				3
2		4	8				
				4			
6	9		1				7

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Elmise mängu lahendus.

1	2	3	4	8	5	6	9	7
7	6	8	1	2	9	4	5	3
9	4	5	3	6	7	2	1	8
8	7	1	9	3	2	5	6	4
5	3	2	6	4	1	7	8	9
4	9	6	7	5	8	3	2	1
2	1	9	5	7	4	8	3	6
3	8	7	2	9	6	1	4	5
6	5	4	8	1	3	9	7	2

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku



TEHNO

Hans Lõugas
toimetaja

Pettumus

11% Microsofti aktsiad langesid reedel enam kui 11% võrra. Päev varem oli ettevõtte teatanud oodatust väiksemast kasumist, sest tahvelarvuti Surface RT tekitas eelarvesse 900 miljoni dollari suuruse augu. **USA Today**



Motorola uut nutiseadet võib juba augustis näha

Tehnoblogides sahistatakse, et Motorola kutsed ühele „üritusele“ 1. augustil tähendab tegelikult, et siis saab näha uut Moto X telefoni. **USA Today**

Gmailis saab uuesti täisekraanil kirjutada

Märtsis veidi ümbertehtud Gmaili kasutajaliides on toonud hulga kaebuseid, kuna kirjutamiseks on uus aken liiga väike. Google lubab, et lähipäevil on võimalik taas täisekraanil kirjutada. **Techcrunch**

Nutikas elektriauto ei oska lähima laadijani juhatada

Reportaaž: proovime uut Elmo renditeenust, mis lubab igal soovijal Tallinnas ja Tartus elektriautoga sõita.

„Ups, midagi läks valesti. Me parandame seda.“ Nii ütleb mulle juba viiendat korda elmo.ee veebileht, kus ma enne elektriauto rentimist KredExiga lepingu sõlmima pean. Mingi ime läbi õnnestub järgmisel hommikul ID-kaardiga leping sõlmida ja broneerin Viru keskusesse pargitud elektriauto Mitsubishi i-MiEV. Seepeale saabub SMS eri telefoninumbriga, millest ühele helistades saan auto ukseid avada.

Silmatorikavalt veidra välimusega i-MiEV on Tallinna tänavatel juba tuttav elukas, sest sellisega sõidavad sotsiaaltöötajad. Esimest korda autosse istudes märkan elektriauto eripära: see on vaikne, tõeliselt vaikne. Ainus müra tuleb õhuvuhinast ja muust liiklusest.



Moodsas väikeautos mahub asju korralikult ka pagasnikusse.

Mureks ikkagi sõiduraadius

Ükskõik, kas elektriauto rentida või omada, selle suurim murekoht on ikkagi sõiduraadius. Sisse istudes on auto aku poolenisti laetud ja arv armatuuril ütleb, et saame sõita 54 km. I-MiEV-i prognoos osutub uskumatult usaldusväärseks. Võtame suuna Viru keskuselt Kakumäe randa, kuhu navigatsiooniseadme järgi on 14 km. Kohale jõudes lubab auto, et sõita saab veel 31 km. Proovisime jõulist kiirendust, lülitasime tööle konditsioneerid ja elektrit ei säästnud, aga auto eksis läbisõidu prognoosimisel ainult ühe kilomeetriga.

Sõidumadustelt pole autole palju ette heita. Moodsale väikeautole kohaselt on salong ruumikas: kui fotograaf oma varustuse pagasiruumi viskab, mahub ta ka tagaistmel istuma. Käikudeta automaatkast pakub sujuvat sõitu, mis suudab linnasõiduks parajalt hästi ka kiirendada. Rendiautos on pardakompuuter, mis juhatab teed rohkem kui kümnes keeles (sealhulgas eesti keeles).



Auto eksis läbisõidu prognoosimisega vaid kilomeetriga.

SUVEL SOODUSHINNAD

KredEx avas elektromobiilsuse programmi (Elmo) sõidukite renditeenuse 11. juulil. Eelnevalt lepingu sõlminud inimele saab viiest rendipunktist mobiiltelefoniga auto rentida. „Teenuse üks eesmärk on võimaldada ühissõidukitega Tallinna ja Tartu vahel reisijatele linnades elektriautoga liikuda,“ ütles Elmo koordinaator Mirja Adler. Seepärast on Nissan Leaf ja Mit-

subishi i-MiEV elektriautode rendipunktid mõlema linna bussijaamades ning sügisest ka vaksalites. Suvisel prooviperioodil ootab KredEx teenuse kohta tagasisidet, seni kehtivad soodushinnad:

- 6€ esimene renditund
- 3€ iga järgnev renditund
- 30€ maksimumtasu 24 h eest
- rendi ajal kiirlaadimispunkti-des aku täitmine tasuta

Olulises asjas veab pardakompuuter meid siiski alt. Pärast Kakumäel tiirutamist ütleb auto, et suudab sõita vähem kui 20 km ja aeg oleks akut laadida. Kompuuter sisaldab rikkalikku andmebaasi „bensiinijaamadest“ ja olen lootusrikas, et see pole kellegi absurdne idee sisestada elektriautosse ainult bensini pakkuvate jaamade nimekiri. Suundume juhiste järgi Tabasalu poole, kuid soovitud automaattanklas ei saaks elektrit ilmselt isegi mitte relva ähvardusel.

Muidu mugav linnaauto. Peaasi, et laadijast liiga kaugele ei sõida.



25 minutiga saab aku 80% ulatuses täis.

Fotod: Eero Vabamäe

Jõuame omal käel Õismäe laadimispunkti, kus auto kiirlaadimisega 25 minutiga aku 80% ulatuses täis saab, mis tähendab 75-kilomeetrist sõiduvabadust. See võib tunduda naeruväärselt vähe, aga laadijaid täis linnas sõitmiseks on see tegelikult piisav.

Elmo elektriautorendi mõte on istutada inimestele pähe mõte „rohelistest“ autosõidust, kuid see jääb võõraks: mis moodi põlevkivielektriga sõitev auto keskkonda säästab? Selle asemel tuleks rõhutada lihtsalt sellele, et väike ja nobe elektriauto on linnas sõitmiseks mugav liiklusvahend. Peaasi, et laadijast liiga kaugele ei sõida. ●

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee



Nutitelefonid omanikud, vaadake videot

Küsi nõu:

Kuidas ära tunda levinumad aiakahjurid?

Kastmisnipid põuaajaks

Millega tõrjuda lehetäisi?

Aialeht.ee
ROHENÄPU PARIM NÕUANDJA

VASTAVAD AIALEHT.EE SPETSIALISTID!